

**Prečo krachla misia NATO v Afganistane?
Rusi odtajnilo zločiny banderovcov!**

Americké mýty o víťazstve vo vojne

**Obľv SZPB sa distancuje od vyhlásenia
primátora A. Sľafkovského**

Kurskú bitku vraj pomohlo vyhrať UFO

Naša anketa

8. máj – Deň víťazstva nad fašizmom

Čo pre vás znamená výročie oslobodenia rodného mesta?

PaedDr. Eva Kopúňková, Trnava: Ako školáčka sa pamätám na oslobodenie Trnavy. Priebeh posledných vojnových mesiacov som zverejnila vo svojej knihe „Dolámané krídla mladosti“ v časti Zážitky malej školáčky. Oslobodenie Trnavy je mojou srdcovou záležitosťou.

Marek Mikuláš, učiteľ dejepisu, Pezinok: Osobne veľmi veľa. Spomienky na prababičku, ktorá zažila prvú i druhú svetovú vojnu. Na jej rozprávanie, hlavne o živote obyčajných ľudí. Najviac zdôrazňovala, že keď bol front ešte len niekde „tam“, sa to dalo vydržať. No v okamihu sa to vraj zmenilo k ešte horšiemu, napríklad, po potlačení Povstania koncom októbra 1944.

Práporčík v. v. Ján Gordík, KVV Martin – Vrútky: Dňom oslobodenia nášho mesta Martin je 11. apríl. V roku 1945 bol v tento deň slobodný i región Turca, hoci ťažké boje v okolí pokračovali. Predovšetkým v Malej Fatre o Polom a o prístupy k Žiline.

Pre mňa osobne je to aj výzva. Apelovať, hlavne na mládež, aby si nedala vziať mier, aby sme spoločne zabránili zopakovaniu vojnových hrôz. Bodaj by sme sa o vojne dozvedali už len z kníh a filmov.

Katarína Plevová, tajomníčka Obľv SZPB v Trenčíne: Vojnové časy som nezažila osobne, no viem, že Trenčín a okolie preživali veľmi ťažké vojnové časy. Svedčia o tom dva transporty židovských spoluobčanov odvezených do koncentračného tábora a Pamätník na trenčianskej Brezine, venovaný šesťdesiatim deviatim umučeným, ktorých po vojne našli zahrabaných v masovom hrobe v Dušovej doline.

Každoročne sem prichádzame s kvetmi a aj to je dôkaz, že na hrôzy vojny a jej obeť nezabúdame. Vždy si však treba uvedomiť to podstatné. Že boj za slobodu bol ťažký a daň za to vysoká. Preto položenie kvetov

(Pokračovanie na str. 4)

Perlička

Rusi vrátili Američanom fragmenty ich bombardéra

V San Franciscu boli Spojeným štátom ceremoniálne odovzdané fragmenty ľahkého bombardéra-bitevníka Douglas A-20, ktorý sa do ZSSR dostal v rámci dodávok podľa Lend-Lease.

Toto lietadlo sa vraj v máji 1943 malo presunúť na frontovú líniu, no pod Krasnojarskom havarovalo, povedal prezident zjednotenej humanitarnej misie Leonid Nachodkin a dodal: „Plánujeme vyrobiť z navrátených lietadiel pamätnú dosku, ktorá sa tak stane symbolom úsilia dvoch veľmocí bojujúcich za Veľké víťazstvo. Dosku umiestnime v centre San Francisca pri budove veteránov.“

* * *

Sovietska presunovacia letecká divízia bola sformovaná v lete 1942. Trasa z Fairbanksu na Aljaške do Krasnojarska bola rozdelená na päť etáp. Prvá skupina siedmich stíhačov vyletela z Fairbanksu 7. októbra 1942. Po pristáť v Krasnojarsku boli okamžite odoslané na stalingradský front.

Celkovo bolo po trase Aljaška – Sibír prepravených 7 908 lietadiel. Okrem toho tu prebiehala aj preprava nákladov a cestujúcich, diplomatov a pošty.

Podľa vz.ru, 5. apríl 2014

Bratislava si uctila pamiatku osloboditeľov

Organizátori spomienkových osláv požiadali priamych účastníkov oslobodzovacích bojov, aby si tohto roku vytvorili aj samostatnú delegáciu.

Na spomienkovom podujatí pri Pamätníku osloboditeľov v Bratislave, ktoré pripravilo hlavné mesto s Obľastným výborom SZPB, 4. apríla položili vence vďaka podpredsedníčka NR SR Renáta Zmajkovičová, ministri vlády SR Martin Giváč a Ján Richter, ruský veľvyslanec

Pavel Kuznecov a diplomati z ďalších 10 krajín, členovia SZPB vrátane žijúcich vojnových veteránov, ako aj ďalší občania. Uctili si pamiatku tých, ktorí oslobodili Bratislavu od fašistov, pričom mnohí z nich v tomto boji položili i svoj život.

Osloboditeľom ďakuje vdáčna Bratislava

Zaznelo z tribúny:

Milan Ftáčnik, primátor Bratislavy

■ 4. apríl 1945 je významnou súčasťou modernej histórie nášho mesta. Sme hrdí na to, že práve v tento deň môžeme prísť a vzdať úctu obetiam, ktoré sú spojené s oslobodzovaním Bratislavy, ale aj vyjadriť vďačnosť osloboditeľom, ktorí nám priniesli slobodu.

■ To, že nás je tu každoročne stá-

le viac, je aj o nás. O našom postoji k nášmu mestu..., o našom postoji k sebe samým.

■ Naše oslavy sú aj o tom, aby sme sa jasne prihlásili k demokratickej antifašistickej tradícii, na ktorej je založená naša Slovenská republika.

Pavol M. Kuznecov, veľvyslanec RF

■ Rusi a Slováci majú spoločnú pravdu o 2. sv. vojne, o našom spoločnom

boji proti fašizmu, ktorá má byť orientačným bodom aj pre terajšie generácie.

■ Napriek tomu, že niektoré naše názory sa niekedy líšia, má nás zjednocovať snaha o budovanie spravodlivého a čestného svetového usporiadania.

■ Spomienka na tragické udalosti 2. svetovej vojny nám pomáha uvedomiť si, aké strašné následky môžu mať nároky na svetovú nadvládu a pokusy privlastňovať si právo určovať život a rozvoj zvrchovaných národov a štátov.

(Pokračovanie na str. 4)

Antifašistický kurz pre negramotných

Európa potrebuje likvidáciu antifacistického negramotnosti, vyhlásil koncom marca 2014 v Petrohrade na konferencii „Neofašizmus v Európe: po 70-tich rokoch“ bývalý generálny tajomník Rady Európy Walter Schwimmer. O znovuzrození nacizmu hovorili aj ďalší rečníci, napríklad prezident Európskeho židovského kongresu (EŽK) Viačeslav Kantor.

Keď sa držíme hesla „Nikdy viac“, zdalo by sa, že na zopakovanie hrozieb nacizmu už nebudú podmienky. No nie je tomu tak. Preto nikdy nie je nesko-

ro „vrátiť sa k aktívnym protifašistickým postojom“, povedal V. Kantor. W. Schwimmer k tomu radí „venovať náležitú pozornosť príčinám spoločensko-

hospodárskych podmienok: pod vplyv nacistickej ideológie sa môžu dostať ľudia, ktorí sú obeťou hospodárskych a sociálnych kríz“. Volá preto po „jasnom a zrozumiteľnom informovaní obyvateľstva, osobitne mládeže, o tom, čo sa to v minulosti dialo, prečo sa to tak dialo a čo sa dá podniknúť, aby sa to už nikdy nezopakovalo“.

(Pokračovanie na str. 2)

Na zamyslenie: Pravda, ktorá mrzí, je lepšia ako lož, ktorá utešuje.

J. W. GOETHE

ISSN 03223-2018

9 770323 201002

08

Prečo krachla misia NATO v Afganistane?

Preto, lebo medzinárodná koalícia sa sústredila na riešenie výlučne vojenských úloh, povedal 1. apríla 2014 generálny tajomník Organizácie zmluvy o kolektívnej bezpečnosti (OZKB) Nikolaj Bordžuza. Poznamenal tiež, že existuje expertné hodnotenie, ktoré tvrdí, že misia bola (k dnešnému dňu) prepadákom.

„No na ‚natovcov‘ sa spustila značne ostrejšia reakcia.“ „Hovorí o tom nielen experti OZKB, ale aj afganské vedenie, ktoré stálo po celých desať rokov pri kontigente, pri vedení USA, presnejšie pri vedení NATO. Afganské vedenie si situáciu nemaluje naružovo, lebo situáciu vidí zvnútra. Jednoznačne pri tom tvrdí, že misia krachla, pretože ciele, ktoré boli vytýčené zavádzaním tam dostatočne mohutných síl západných vojsk, neboli realizované.“

Hlavnou príčinou tohto krachu podľa Bordžuzy je, že „USA a NATO si riešili len vojenské úlohy vojenským spôsobom“, pričom vraj „neakurátne“.

„Mnohé krajiny sa kladne postavili k rozhodnutiu zaviesť vojská do Afganistanu. No čoskoro sa tento názor

začal meniť. Vo vnútri Afganistanu i vo svete. „Prečo?“, kladie si rečnícku otázku generálny tajomník OZKB a hneď si na ňu aj odpovedá: „Lebo nie je možné likvidovať stovky a tisícky mierumilovných ľudí. Nie je možné páliť (strieľať) po novinároch, po deťoch. Nesmú sa zabíjať ženy, nesmie sa páliť z bezpilotných prostriedkov po svadbách... Absolútne nevhodná taktika.“

Bordžuza navyše zdôraznil, že NATO v Afganistane, z obavy z ešte väčších problémov, sa vyvarovalo bojov proti drogovej mafii. „Z dôvodu, že ak by sa na stranu Talibanu postavila ešte aj mafia, ktorá má k dispozícii nielen svoje ozbrojené oddiely, ale k tomu aj veľké množstvo financií, myslím, že dnes by to tam bolo ešte horšie.“

Zločiny banderovcov sú už odtajnené

Ministerstvo obrany RF odtajnilo a na svojej stránke zverejnilo dokumenty o činnosti ukrajinských nacionalistov na západe Ukrajiny počas Veľkej vlasteneckej vojny (VVV) 1941-45.

Ministerstvo uvádza originály historických dokumentov až do dnešných dní, ktoré boli doposiaľ prístupné len úzkemu okruhu špecialistov. Sú medzi nimi hlásenia vojakov Červenej armády a lídrov ukrajinských partizánov, odhalený zdroj i vývoj nacionalistického hnutia na Ukrajine, jeho partnerstvá s nacistami a pôsobenie v ozbrojených formáciách.

Z dokumentov sa dá zistiť aj taktika ozbrojeného boja nacionalistov s Červenou armádou i prípady represíí, ktoré uplatňovali banderovci voči civilnému obyvateľstvu.

Osobitný záujem určite vyvolá

oznam ľudového komisára vnútorných vecí Lavrentija Beriju náčelníkovi hlavnej politickej správy Červenej armády Levovi Mechlisovi z 19. januára 1942 „o pokusoch nemeckého velenia vytvoriť na území Ukrajiny ‚Ukrajinskú armádu‘ a o formovaní trestných oddielov z osôb ukrajinskej národnosti a dezertérov“.

Poznamenajme, že začiatkom marca 2014 uverejnilo MZV RF sériu dokumentov Ľudového komisariátu vnútra (NKVD) ZSSR za roky 1942–1945, vzťahujúcich sa k činnosti ukrajinských nacionalistov v období VVV.

V dokumentoch sú svedectvá,

v ktorých sa hovorí o spolupráci členov OUN-UPA (Organizácia ukrajinských nacionalistov – Ukrajinská povstalecká armáda) s nemeckými fašistickými okupantmi a taktiež aj o ich účasti na masových popravách civilného obyvateľstva. Tieto dokumenty boli odtajnené v roku 2008.

Uvedomme si, že súčasná Ukrajina nemá jednoznačné hodnotenie činnosti UPA. Stály predstaviteľ Ukrajiny pri OSN Jurij Sergejev dokonca vyhlásil, že ZSSR na Norimberskom procese sfašoval obvinenia proti banderovcom. Ruské MZV, naopak, konštatovalo, že dôkazy týchto zločinov sú známe a že Rusko je pripravené oboznámiť s nimi aj pána Sergejeva.

Podľa vz.ru, 3. marec 2014

Vojak s posttraumatickou poruchou zastrelil kolegov

Troch mŕtvych a 16 zranených si v stredu 2. 4. 2014 vyžiadala strelba vojaka na vojenskej základni Fort Hood v americkom Texase.

Strelec, ktorého identifikovali ako Ivana Lopeza, nakoniec spáchal samovraždu. Vzápätí sa ukázalo, že v roku 2011 slúžil v Iraku a momentálne bol psychiatricky

vyšetrovaný pre podozrenie, že mal posttraumatickú poruchu.

Na základni Fort Hood sa stala podobná tragédia aj v roku 2009. Armádny psychiater Nidal Hasan

tu vtedy zastrelil 13 a zranil viac než 30 ľudí, pričom ako dôvod uviedol „ochranu islamského povstania pred americkou agresiou“. Za masovú vraždu ho minulý rok odsúdili na trest smrti.

Podľa zahraničnej tlače, 2. apríl 2014

Antifašistický kurz pre negramotných

(Dokončenie zo str. 1)

Nadbytočná tolerancia

Prezident EŽK Viačeslav Kantor vyhlásil, že hlavnou príčinou výšplachnutia neofašizmu v súčasnej Európe je „strata historickej pamäti“. Zdôraznil tiež, že boju so znovuzrodeným fašizmom bráni naša vlastná tolerancia: „Demokracia pracuje proti právam, proti slobode i bezpečnosti“ Európanov. No a tolerancia, v jej „modernistickom, bezhraničnom chápaní“, bráni aj efektívnej práci úradov.

Hlava EŽK tiež vyhlásila, že neonacisti sa dostávajú k moci vďaka zvrátenému chápaniu demokracie. A že politické strany im pomáhajú zakladať „rozhorčení občania“. Ako príklad uviedol rastúci vplyv neonacistických strán v Grécku a v Maďarsku.

Prezident Ruských železničných dráh Vladimir Jakunin,

ktorý je aj predsedom fondu „Centrum národnej slávy“ Ruska, vyslovil názor, že medzi príčinami vzniku fašizmu treba vidieť aj nadbytočnú toleranciu a politickú korektnosť.

„Som človek zaoberajúci sa politológiou a nedokážem zniesť pojem ‚politická korektnosť‘. Pretože práve ona spôsobuje, že zrazu nás riadia takéto situácie... Ak o tom nebudeme nahlas hovoriť, staneme sa obeťami práve onej politickej korektnosti.“

Jakunin tiež pomenoval jeden zo spôsobov protiváhy neonacizmu. Je to vraj „ofenzívna pozícia vo vzdelávacej sfére“ a široké informovanie spoločnosti, osobitne mládeže.

Predseda kongresu židovských náboženských spoločenstiev a organizácií Ruska rabín Zinovij Kogan poznamenal, že za posledné roky bolo v Anglicku a Nemecku

zaznamenaných 1700 antisemitických prejavov, kým v Rusku a na Ukrajine ich bolo rádovo menej.

„Ukrajina však v tomto roku predbehla všetky krajiny. Nejde tu o majdanovcov, o Právý sektor, o stranu Sloboda,“ povedal Kogan. „Situáciu rozhybávajú práve lídri týchto hnutí. Ich vyhlásenia sú bezmyšlienkovými provokáciami, obeťami ktorých sa stanú obyčajní občania. Myslím, že sa treba obávať výbuchu neofašistických prejavov počas i po voľbách na Ukrajine.“

* * *

Konferencie „Neofašizmus v Európe: po 70-tich rokoch“ sa zúčastnili predstavitelia medzinárodných spoločenských a vedeckých organizácií vyše 20-tich štátov sveta vrátane štátnych činiteľov, lídrov mládežníckych hnutí a pracovníkov vedy a kultúry.

Vladimír MIKUNDA, podľa vz.ru z 30. marca 2014

Čo píšú iní?

Kto osedlá fašizoidné sily?

Nemecké médiá: Frank Herold v úvodníku Berliner Zeitung napísal: Aby sa Ukrajina stala riadnym európskym štátom, musí sa zmeniť od základov.

Deutsche Welle píše, že nové vedenie by malo svojim občanom prezradiť dve istoty: Po prvé, že Krym sa im už nikdy nevráti, a po druhé, že reformy si od nich vyžadujú neuveriteľne veľa trpezlivosti a obetí.

Frank Herold dokazuje, že „problém s fašizoidnými“ silami na Ukrajine naozaj existuje. Na počet ich vraj nie je viac ako v iných štátoch západnej Európy, no sú omnoho nebezpečnejší. Operujú totiž v absolútne nestabilnom politickom systéme. Ak sa novej vláde nepodarí osedlať ich potenciál násilia, tak neprežije“.

Nemecké médiá, apríl 2014

Vďaka za účasť v západnom odboji

Veteráni západného frontu 2. sv. vojny a vdovy po nich si 2. apríla 2014 prevzali na MO SR finančné príspevky za účasť v západnom odboji. Príspevky sú každoročne vyplácané z Dobročinného fondu Kráľovského letectva a pozemných síl. Už po 19-krát ich odovzdali predstavitelia Veľvyslanectva Spojeného kráľovstva Veľkej Británie a Severného Írska.

„Dnešné stretnutie predstaviteľov britského veľvyslanectva a ministerstva obrany s veteránmi západného odboja a ich príbuznými je už tradíciou a dôkazom toho, že si ich ctíme,“ uviedol štátny tajomník MO SR Miloš Koterec. Bežní ľudia, ale aj vojaci vo Veľkej Británii sa snažia starať o dôstojnejší život vojnových veteránov v mnohých štátoch. „Vybierajú istú finančnú čiastku, ktorou podporujú tých, ktorí neváhali brániť ich krajinu. Tento prejav prirodzenej vďaky z britskej strany je veľmi sympatický a sme zaň vďační,“ uviedol štátny tajomník Koterec.

Finančný príspevok si prevzali poslední dvaja žijúci veteráni západného odboja, nadporučík v. v. Štefan Miklánek a plukovník v. v. Milan Píka.

Podľa www.mosk.sk, 2. apríl 2014

Puškov: Prehodnotenie svetového poriadku sa uskutoční! Sprevdáť ho bude rad kríz.

Bez ohľadu na to, že studená vojna je v podmienkach globálnej ekonomiky nemožná, prehodnotenie svetového poriadku, založeného na dominancii USA, sa uskutoční, vyhlásil predseda výboru pre medzinárodné záležitosti Dumy RF Alexej Puškov. Na Twitteri napísal, že „Európa si studenú vojnu nemôže dovoliť a ani my ju nepotrebujeme“.

„Lenže prehodnotenie svetového poriadku, založenom na panovaní USA, je nevyhnutné. Bude ho sprevdáť rad kríz. End of History? History never ends,“ vyhlásil Puškov.

Podľa vz.ru, 27. marec 2014

Otázka praktickej diagnostiky ukrajinského nacizmu

Sergej Seredenko, ombudsman Estónsko: „Právý sektor“ je na Ukrajine registrovaný ako politická strana. Ministerstvo spravodlivosti Ukrajiny si asi nezarába na svoj chlieb, pretože podľa môjho názoru organizácia Sloboda mala byť ako nacistická strana zlikvidovaná ešte v roku 2007. No a zaregistrovať ozbrojenú extrémistickú organizáciu „Právého sektoru“ tiež nebolo možné.

Sloboda napriek tomu dnes zasadá v Najvyššej rade Ukrajiny a celý Západ vyzýva Rusko, aby s ňou rokovalo.

Právý sektor je teda strana. Napriek tomu, že čl. 37 ukrajinskej ústavy hovorí, že „Politické strany a spoločenské organizácie nesmú mať vojenské formácie“.

Podľa regnum.ru, 25. marec 2014 (výňatok)

Porovnávať sa neopláca

Rakúsky židovský líder vyzval člena Európskeho parlamentu Andreasa Mölzera, aby stiahol svoju ďalšiu kandidatúru po tom, ako vyslovil, že nacistické Nemecko, tzv. Tretia ríša, bola liberálnejšia ako Európska únia. Slová politika odzneli ešte minulý mesiac vo Viedni, no na svetlo sa dostali až teraz.

Kandidáta ultrapravicovej strany Sloboda citoval denník Süddeutsche Zeitung: „Toľko pravidiel, regulácií, príkazov a zákazov, ako má Európska únia, nemala ani Tretia ríša“ a, tá vraj navyše „pôsobila neformálnejšie a liberálnejšie.“

Židovský líder Oskar Deutsch si myslí, že politik by už viac nemal kandidovať. Mölzera komentár vyprovokoval k reakcii – údajne nezľahčoval zverstvá nacistov a počínanie Hitlera odsudzuje, no on len porovnával aparáty.

Dodajme, že voľby do EP sú už v máji a strana Sloboda by v nich podľa odhadov mohla výrazne uspieť.

Podľa jta.org, 25. marec 2014

SZPB objasňuje našu históriu novému pokoleniu

Vyššie stovka žiakov základných škôl v Pezinku privítala možnosť trochu ináč si rozšíriť svoje poznatky o dôležitom období v našej minulosti. Členovia ZO SZPB im po troch rokoch opäť pripravili exkurz do histórie oboch svetových vojen, pričom dôraz položili na priblíženie protifašistického odboja slovenského národa v SNP, vďaka ktorému sa náš národ pripojil k víťazným mocnostiam.

Učiteľka Helena Hupková sa k tomu vyjadrila, že deviatikom takého podujatie pomáha rozšíriť výklad učiva a ôsmakom získať vedomostný náskok.

aj príčiny a dôvody 2. sv. vojny treba hľadať v nevyriešení príčin a následkov tej prvej. Označil ju ako „vojnu politikov, ktorí chceli expandovať... Skončila rozpadom

povej... Najcennejším poznatkom z tejto prednášky je, že mladým Pezinčanom ju priblížil cez život ich predkov v Pezinku, Grinave, Modre a v ďalších tunajších obciach. Nepochybne aj pre tento prístup bude táto prvá veľká vojna pre súčasných mladých Pezinčanov o trochu zrozumiteľnejšia.

Z pohľadu učenia J. A. Komenského Rastislav Blaško sa chopil témy „Protifašistický odboj a obdobie 2. svetovej vojny“ metodicky asi najsprávnejšie. Zostúpil z pódia, vošiel medzi žiakov a rozprával. Formou otázok a odpovedí. Keď spoznal, že na niektorú otázku mu nereagujú, zodpovedal si ju sám. No pritom ich neustále držal v pozornosti. Keď, napríklad, hovoril o odhodlaní brániť Slovensko pred fašistami, vyzval prítomných chlapcov, aby sa postavili, kto by ho dnes išiel brániť. Okamžite sa postavili len asi dvaja či traja. Ďalší až po doplňujúcich vysvetleniach, výzvach...

Najdôležitejšie však bolo, že všetci, tak dievčatá, ako aj chlapci, z neho po celý čas nespustili oči. Navyše si „svoje“ otázky položili i niektoré učiteľky.

Predseda základnej organizácie SZPB Dušan Vilim označil ako jednu z príčin vojen „neuspokojené ekonomické ambície“. Žiakom tiež pripomenul, že medzi pezinckými rodákmi majú slávneho vojaka – veliteľa generála Karola Pekníka, ktorý je za svoje hrdinské činy dnes pýchou celého Slovenska.

Po vypuknutí SNP bol vymenovaný za veliteľa obrannej oblasti, od 4. septembra 1944 bol náčelníkom operačného oddelenia veliteľstva 1. čs. armády na Slovensku v SNP. Podieľal sa na vývoji stratégie a taktiky boja

povstaleckej armády. Prvého novembra 1944 ho neďaleko Svätého Ondreja nad Hronom (dnes časť obce Pohronský Bukovec) zajali príslušníci Einsatzkomanda 14 a ešte v ten istý deň ho pri pokuse o útek zastrelili. Po oslobodení boli jeho telesné pozostatky exhumované a prevezené do rodného Pezinka, v ktorom je aj pochovaný.

Tajomníčka ZO SZPB Mária Markeová spomenula svoje dievčenské roky prežité v Slovenskom štáte, vrátane utrpenia židov, z ktorých sa len niektorí zachránili.

Podujatie, zorganizované ZO SZPB v Pezinku, aj podľa mnohých zaujímavých a podnetných otázok žiakov nenechalo nikoho na pochybách, že splnilo svoj účel. Pezinckým protifašistom treba za to len poďakovať.

Predseda ZO SZPB Pezinok, Dušan Vilim.

Malo to však predsa len jednu maličkú chybičku. V najlepšom je treba vedieť prestať. Nie školské, ale fyzické dve a štvrt hodiny bez prestávky je možno trochu priveľa aj na dospelého.

V. DOBROVIČ, V. MIKUNDA

Rastislav Blaško sa podujal na úlohu vysvetliť rozdiel medzi fašizmom a nacizmom, medzi nacizmom a neonacizmom...

Aby sa mu to podarilo, išiel na to metodicky priam ukážkovo. Prednášal, a pri tom sa pohyboval uprostred svojich poslucháčov, zapájal ich do diskusie, raz sa opýtal toho, raz onoho, citlivo odhadoval, čo by žiaci mohli vedieť a čo im treba vysvetliť... Ibaže v jednom momente narazil na absolútne nečakaný problém.

Keď sa všetkým zveril, že on osobne nedávno podal trestné oznámenie na bansko-bystrického župana kvôli sabotovaniu európskych fondov, predurčených práve na vzdelávanie mladej generácie, vytiahol toto podanie a požiadal jedného zo žiakov, aby prečítal, čo mu na to odpovedala prokuratúra. Presne v tom momente sme my, starší, všetko pochopili. Ako môžeme chcieť po súčasnej mladej generácii, aby poznala dejiny svojho národa, jeho boje za slobodu a nezávislosť... keď tento asi 14-ročný mladý muž ešte nevedel ani čítať?!?

Teda, aby som bol presný, čítať síce vedel, no asi tak na úrovni tretiake vzdelávaného podľa metodiky minulého režimu.

Peter Bittgrüber z miestneho múzea v Pezinku žiakom ZŠ pripomenul memento a hlavné atribúty 1. sv. vojny, pretože

Rakúsko-Uhorska, ale i následným vznikom Česko-Slovenska“. Spomenul tiež, prečo sa o 1. sv. vojne hovorí aj ako vojne záko-

Aká téma o 2. sv. vojne je mladej generácii najmenej zrozumiteľná?

Ondrej Kuňák: Myslím, že sú to príčiny, prečo k nej došlo? O tom, ako to bolo, ako postupovali fronty..., o tom sa hovorí dosť, no málo sa rozoberajú konkrétne príčiny, ktoré viedli k vtedajším konfliktom. Napríklad aj dnes sme nie príliš zreteľne odpovedali na otázku, čo je živnou pôdou fašizmu. Že je to predovšetkým zlá sociálna situácia a jej neriešenie! No a tá umožňuje extrémistom propagovať „priamočiare“ riešenia, ktoré nevystihujú podstatu, ale... viď konkrétne Hitler a jeho zbrojný priemysel, ktorý zamestnal veľa ľudí, znížil nezamestnanosť, a preto ľudia za ním išli.

Naša súčasná situácia je dosť podobná tej z minulého storočia. V bansko-bystrickom regióne ľudia predsa nevolili Kotlebu čo by fašistu, títo ľudia volili protest.

To si treba uvedomiť a tak o tom treba aj hovoriť. S mladými a aj medzi sebou. A hlavne, hovoriť o tom priamo. Nič neobaľovať, nič neobkecávať...!

Kategorické nie fašizmu

Vzhľadom na šírenie myšlienok neo-fašizmu na postsovietskom priestore Rusko vojenskou prehliadkou pri príležitosti Dňa víťazstva 9. mája 2014 preukáže svetu kategorickú neprijateľnosť fašizmu, vyhlásil 31. marca 2014 minister obrany Sergej Šojgu.

„Sme svedkami, že na postsovietskom priestranstve sa čoraz viac šíria myšlienky neonacizmu.“ Napríklad aj „samozvaní predstavitelia Ukrajiny chcú zrušiť 9. máj, ako štátny sviatok.“ „Musíme svetu opäť preukázať kategorickú nepriateľnosť fašizmu Ruskom.“ Minister pri tom zdôraznil, že Deň víťazstva si osobitne pripomenie Krym, ktorý slávi 70. výročie oslobodenia (9. mája 1944 – Sevastopol a 12. mája 1944 – Krym).

Vojenská prehliadka na Červenom námestí v Moskve bude výnimočná v tom, že od vojny ide už o 140. prehliadku. Tohtoročnej sa zúčastní vyše 10 tisíc vojakov a 150 jednotiek bojovej techniky (automobily Tiger, BTR-82A, tanky T-90A, samochodky Msta-S, PLRK Buk-M2U, PLDK Pancir-S1, odpaľovacie zariadenia komplexov S-400 a komplexy balistických rakiet Topol-M).

Podľa web MO RF apríl 2014

■ 2. APRÍL

Sedem mŕtvych a 19 zranených si vyžiadal výbuch bomby z 2. svetovej vojny v Bangkoku. Výbušninu objavili počas výkopových prác na stavenisku. Následne ju premiestnili na vrakovisko, kde sa ju pokúšali hydraulickým zariadením rozobrať, no vybuchla. Predpokladá sa, že bombu zhodilo lietadlo spojencov na územie Thajska, ktoré vtedy Japonci okupovali a mali tam leteckú základňu pre svoje vojenské operácie v juho-východnej Ázii.

■ 3. APRÍL

Ruské ministerstvo zahraničných vecí predvolalo nemeckého veľvyslanca v Moskve, aby vyjadrilo svoj nesúhlas s vyjadreniami spolkového ministra financií Wolfganga Schäubleho, ktorý prirovnal konanie Rusov na Kryme k nacistickému Nemecku. „Považujeme takéto pseudohistorické odkazy nemeckého ministra za provokatívne,“ uvádza sa vo vyhlásení, podľa ktorého je Schäubleho pri-

rovnanie „hrubou manipuláciou historických faktov“. Schäuble povedal, že ruské kroky na Ukrajine pripomínajú agresiu Adolfa Hitlera z roku 1938, ktorá viedla k anexii nemecky hovoriacich regiónov Československa.

■ 4. APRÍL

Tokio zmiernilo svoju politiku zakazujúcu vývoz zbraní do problematických krajín. Pravicová vláda Šinzóa Abeho hodlá poopraviť pacifistickú ústavu, ktorá bola v čase svojho vzniku odpoveďou na japonské militantné vyčíňanie v prvej polovici 40. rokov minulého storočia. Abeho vedie k jeho „misii normalizovať“ krajinu vychádzajúceho slnka jeho nycionalistická ideológia. Premiér má kontroverzný postoj k zločinom na čínskom a kórejskom obyvateľstve, ktoré masovo páchali Japonci pred a počas 2. svetovej vojny. V tejto súvislosti odmieta o Japonsku hovoriť

ako o agresorovi a požaduje revíziu učebníc dejepisu.

■ 7. APRÍL

Eva Braunová, manželka Adolfa Hitlera, mohla mať židovský pôvod. Vyplýva to z najnovších analýz vzoriek DNA, ktoré vykonali pre britský televízny dokumentárny film. Nacistický vodca sa s dlhoročnou milenkou oženil pár hodín predtým, ako na sklonku 2. svetovej vojny spolu spáchali v berlínskom bunkri samovraždu. Vedci podrobili testom DNA vlasy pochádzajúce z hrebeňa Braunovej. V genetickej štruktúre DNA objavili sekvenciu zdedenú po matkinej línii – haploskupinu N1b1, ktorá sa spája s aškenázkymi Židmi.

■ 8. APRÍL

Nemecká vláda schválila návrh, vďaka ktorému bude možné vyplácať vyššie penzie židov-

kým penzistom za prácu, ku ktorej ich nútili v getách počas nacizmu. Štát by mal doplatiť dôchodky späť až k roku 1997, keď Nemecko začalo uznávať prácu v getách ako oprávnenú na vyplácanie osobitných penzií. Dostali žijú desaťtisíce ľudí, ktorí nie sú Nemci, ale museli pracovať v židovských getách za jedlo alebo biedne mzdy.

Mníchovský 81-ročný dôchodca Cornelius Gurlitt, v ktorého byte našli rozsiahlu zbierku vzácných obrazov ukradnutých nacistami, zmenil názor. Je ochotný nechať obrazy preveriť a v prípade, ak sa preukáže, že majú relevantných majiteľov, vráti ich. Obrazy majú hodnotu takmer miliardu eur. V zbierke, ktorú Gurlitt údajne zdedil po otcovi, sú diela dosiaľ považované za stratené alebo zničené počas 2. svetovej vojny. Mnohé z nich ukradli, skonfiškovali, či za vydieračských podmienok kúpili od židovských rodín.

(ao)

Bratislava si uctila pamiatku osloboditeľov

(Dokončenie zo str. 1)

Martin Krno, predseda ObIV SZPB v Bratislave

■ Naša organizácia dostala k tomuto roku významných historických jubileí darček – osobitný zákon, ktorý vyzdvihuje jej poslanie, ako aj historický prínos protifašistického hnutia na Slovensku a v neposlednom rade legislatívne zakotvuje starostlivosť o jeho ešte žijúcich účastníkov. Tento zákon bol prijatý ad hoc koalíciou srdca a rozumu viac ako ústavnou väčšinou hlasov v Národnej rade.

■ Som rád, že takáto koalícia sa vytvorila v súčasnom volebnom období aj v Bratislave a v jej Starom Meste, ktorá rozhodla o vrátení pôvodného názvu Most SNP a nedávno pri riešení cien cestovného v MHD.

■ Bol by som rád, keby sa takáto zhoda názorov zase vytvorila na úrovni mesta a jeho jednotlivých častí aj v ďalšej veci. Pred dvadsiatimi rokmi sa pri návrate k historickým názvom vytrhali z našich ulíc mená odbojárov bojovníkov, ktorí sa narodili, študovali, či pôsobili alebo boli na území nášho mesta väznení vo fašistických žalároch. Hoci každý z nich prispel k tomu, aby sa strašná vojna skrátila čo len o sekundu či dve, oslobodenia sa nedočkali.

Delegácia ÚR SZPB.

jora Stanislava Mareša, mladého aktivistu Eugena Gudernu, ilegálnych pracovníkov Gábora Steinera, Jana Osohu a ďalších, ktorí zahynuli, niekedy iba niekoľko týždňov pred oslobodením, v na-

spomenúť, keď sa budú hľadať názvy ulíc pri ďalšom budovaní moderného veľkomesta, najlepšie v jednej štvrti.

■ Prežili sme roky, keď sme na zhromaždeniach pri príleži-

hnutí, hovorili sme ÁNO – trvalému mieru, ak už nie v celom svete, tak aspoň v Európe. A slovo NIE sme spomenuli, len keď sme si sľúbili, že zlí duchovia minulosti sa už nesmú vrátiť.

Doba sa zmenila. Máme ich tu zase, hoci v novom šate. Najprv rečnili na takzvaných vedeckých konferenciách, potom hajlovali na námestiach, nedávno sa vrátili do jedného zo župných sídiel a iste sa budú tlačiť aj do radníc či parlamentu. Spolu s nimi sa šíri rasová a etnická nenávisť, xenofóbia, znehodnocujú sa princípy, na ktorých sa zakladá

dnešná demokratická Európa.

Využime nadchádzajúce okružie výročia. Mám na mysli aj jedno smutné, ale varujúce – sté jubileum vypuknutia prvej svetovej vojny, a potom také, na ktoré môžeme byť hrdí: 70. výročie SNP a bojov na Dukle, následné oslavy oslobodenia našich obcí a miest, ale hoci aj 25. výročie novembrových udalostí.

Na týchto podujatiach by sme mali povedať ÁNO ÁNO – hodnotám, za ktorými pevne stojíme, a dôrazne povedať NIE NIE – tomu, čo sa nám z duše bridí a čo tu už 70 rokov nemá miesta.

Priami účastníci odboja a občania Bratislavy, ktorí prišli vzdať hold k pamätníku osloboditeľov.

Mám na mysli napríklad, v Bratislave gardistami umučeneho študenta Mirka Nešpora, profesora Alexandra Markuša, robotníka Štefana Szabóa, ma-

cistických táboroch smrti. Ale myslím aj na Jána Nálepku, ktorého 70. výročie hrdinskej smrti na Ukrajine sme si nedávno pripomenuli. Mali by sme si na nich

stosti slávnych výročí hovorili ÁNO – holdu tým, ktorí padli za našu slobodu, keď sme hovorili ÁNO – uznaniu tých, čo sa zúčastnili na bojoch a v ilegálnom

Síce popri starej generácii bola na spomienkovom podujatí primerane zastúpená aj stredná generácia, žiaľ, tá najmladšia chýbala. Možno by sme sa mohli vrátiť k pozitívnej skúsenosti z minulosti, keď sa organizovala účasť školákov. Nemyslím tým povinnú, ale dobrovoľnú účasť, ktorá by vhodnou formou pomohla pri formovaní ich vlasteneckého citenia.

O tom, že od malička je potrebné vstúpiť k tým, ktorí sa zaslúžili o porážku fašizmu, svedčí aj čerstvá skúsenosť z Liptovského Mikuláša, ktorý bol oslobodený v ten istý deň ako Bratislava. Jej primátor Alexander Slafkovský odmietol žiadosť ruskej ambasády o účasť na oslavách 69. výročia oslobodenia mesta.

Vojnový veterán Ján Chudík, ktorého hrud' zdobí množstvo vyznamenaní, tak ako zrejme väčšina Slovákov odsúdil tento krok a nazval ho „urážkou našich osloboditeľov“. Jedným dychom ešte pridal, že „našťastie A. Slafkovský nereprezentuje Slovensko, a verím, že ani Liptovský Mikuláš. Slovenskí občania zdieľajú hlbokú úctu k našim osloboditeľom, o čom svedčí aj dnešná dôstojná účasť na oslavách oslobodenia nášho hlavného mesta, na ktorú sme všetci svorne prišli uctiť si pamiatku našich ruských osloboditeľov. V 21. storočí nie je miesto na gumovanie a prerábanie histórie podľa toho, kto ovláda opraty.“

V. MIKUNDA, V. DOBROVIČ

Naša anketa

(Dokončenie zo str. 1)

a tichá spomienka na padlých v tomto boji je to najmenej, čo v deň 69. výročia oslobodenia nášho mesta môžeme urobiť.

Ladislav Nemčok, 90-ročný veterán 2. sv.

vojny, Martin: Koniec utrpenia pre rodný kraj. Spomínam si aj na zbombardovaný rodný dom a na zavraždenie otca fašistami.

Plk. v. v. Mária Pelcrová, veteránka 2. sv. vojny, Martin: Ako frontovej zdravotnej sestry mi to prišlo ako koniec nezmyselných a krvavých „jatiek“. Lúto mi je len jedno, že mladá generácia dnes nevie, čo všetko sme v tejto vojne stratili. Ale veď to sme nestratili len my, s nami to stratili i oni!

Plk. v. v. Ondrej Slovák, 95-ročný veterán 2. sv. vojny, Martin: Svoje mesto som si i sám oslobodzoval. Pri každom výročí si uvedomujem, ako veľmi sa od tých čias zmenilo.

Mária Jendruščáková, tajomníčka ObIV Vranov nad Topľou: Bývam v dedinke Sačurov v okrese Vranov nad Topľou, ktorá bola oslobodená 1. decembra 1944.

Z rozprávania mojej nebohej mamy si pa-

mätám, že obyvatelia obce veľmi úzkostlivo čakali, kedy sa priblížia k dedine ruskí vojaci, aby vyhнали Nemcov. Hneď po tom začali opravovať svoje rozbité obydlia.

Pre mňa osobne je nezabudnuteľné, že môj starší brat sa narodil 3. 1. 1945 a aby ho mama v zdraví priviedla na svet, odišla ho porodiť k rodine do susednej dediny, ktorá bola oslobodená ešte skôr. Otec jej pomáhať nemohol, ako partizán bol stále na fronte.

Rožňavská komisia pre prácu s učiteľmi... sa činí

Dňa 27. marca 2014 sa uskutočnilo slávnostné zasadanie a oceňovanie pedagógov. Na návrh predsedu komisie pre prácu s učiteľmi, ženami a mládežou pri ObIV SZPB v Rožňave Ivana Nemčoka predsedníctvo schválilo 20-tim zaslúžilým členom čestné uznanie za celoživotnú, zodpovednú a záslužnú prácu pri vzdelávaní a výchove mladej generácie i za dlhoročnú prácu v prospech SZPB v regióne horného Gemera.

Oceňovanie našich pedagógov malo naozaj sviatočnú úroveň. Otvorili ho tóny fujary, naladila báseň „Spomienka na prvého učiteľa“ a tváre rozjasnilo vystúpenie detského folklórneho súboru Havariak.

Predseda oblastného výboru Norbert Lacko po krátkej in-

formácii o schválenom zákone o protifašistickom odboji, o postavení a pôsobnosti SZPB pohovoril o zmluve s ministerstvom školstva, ktorá si kladie za cieľ rozvinúť vzájomnú spoluprácu.

Čerešničkou na torte programu bola návšteva Banického múzea v Rožňave, kde prítomných od-

borným výkladom zaujal riaditeľ múzea Jozef Csobádi.

V poobedňajších hodinách sa

rozprúdila beseda. Dotkla sa aj problematiky výučby dejín vrátane poznatkov, ktoré prinieslo

januárové stretnutie s učiteľmi dejepisu a etickej výchovy. Norbert Lacko, ktorý je aj predsedom celozväzovej komisie, v tejto súvislosti informoval o pripravovanej dvojkoľovej súťaži z problematiky národnoslobodzovacieho boja a 70. výročia SNP, o jej pravidlách a oceneniach.

Bodku za rožňavským podujatím urobil najstarší z prítomných pedagógov Karol Samseli. Vyjadril sa, že to bol pre neho nezabudnuteľne príjemne prežitý deň.

Irena LACKOVÁ, tajomníčka ObIV SZPB Rožňava

Spomienka na povstaleckých básnikov

V programe XVIII. ročníka festivalu Literárna Banská Bystrica (31. 3. – 4. 4. 2014), venovaného pamiatke básnika Mikuláša Kováča, bolo možné nájsť rôznorodú ponuku kultúrno-umeleckých podujatí pre všetky vekové kategórie.

Medzi nimi aj priestor na pripomenutie si 70. výročia SNP, veď aj počas povstaleckých dní zneli burčujúce verše, najmä prostredníctvom Slobodného slovenského vysielateľa. Bojovú náladu vyvolávalo známe Chalupkovo štvorveršie z básnickej poémy Mor ho! či výzvy z Bottovej Smrti Jánošíkovej. Podujatie pripravila Odbočka Spolku slovenských spisovateľov spolu s ŠVK – Literárnym a hudobným múzeom.

Vo všeobecnosti platí – keď rinčia zbrane, múzy mlčia. No povstalecká jeseň 1944 priviedla medzi bojovníkov v horách aj čerstvých maturantov či vysokoškolákov. Pre mnohých z nich bol ich prirodzenou zbraňou aj literárny talent, čo preukázali už predtým v škole či v študentských časopisoch. A práve im bola venovaná literárno-hudobná kompozícia s názvom Odpusťte, mamička. V priestoroch Gymnázia Mikuláša Kováča si tak vrstovníci povstaleckých básnikov vypočuli verše Jána Brocku, Borisa Kocúra, Milana Marečka a Marcela Herza, ktoré

interpretovali takisto mladí muži približne v tom veku – študenti herectva Fakulty dramatických umení banskobystrickej Akadémie umení Adam Herich, Matej Kováčik, Peter Hováň a Marcel Roskoš spolu s ich skúseným pedagógom a vynikajúcim recitátorom Jurajom Sarvašom, pričom pôsobivú interpretáciu poézie emotívne podfarbovala hra na flautu Nikola Berčíková. Navyše, Juraj Sarvaš, vtedy 13-ročný svedok tých vzrušujúcich dní v Banskej Bystrici, prítomným plasticky vykreslil vtedajšiu podobu mesta a svoje osobné zážitky.

Všetci povstaleckí básnici úprimne verili svojmu poslaniu, sami a dobrovoľne sa rozhodli bojovať proti okupantom. A hoci boli iba na začiatku životnej púte, žiaden z nich neprežil. Ich tragický osud prežili iba verše, ktoré v zúfalých živili nádej, v slabých silu, v silných hrdinstvo (Ondrej Sliacky). Preto na ich prerušený let nezabúdajme a pripomínajme si rozsahom neveľkú, ale obsahom silnú poéziu!

Treba dúfať, že takto spostredkované svedectvo o Povstaní a ľudoch v ňom zanechalo v mladých gymnazistoch emocionálny zážitok, z ktorého môžu odvodzovať svoje postoje a hľadať odpovede na niektoré svoje otázky či problémy.

Jana BORGULOVÁ

(Pre Bojovník bez nároku na honorár)

Dňa 4. apríla 2014 rokovovalo za účasti členky predsedníctva ÚR SZPB plénum ObIV SZPB vo Svidníku, rozšírené o predsedov a pokladníkov základných organizácií. Súčasťou programu bolo aj položenie kytice kvetov k soche armádného generála Ludvíka Svobodu.

Jozef ŽIŽÁK

Gemer sa už dnes pripravuje na jubilejné oslavy SNP

Jedným z dôležitých bodov marcového rokovania ObIV SZPB v R. Sobote boli aj otázky prípravy spomienkových osláv 70. výročia SNP, ktoré v Dobšinej, ako centre odboja na Gemeri, spoločne aj v tomto roku zorganizujú okresy Rožňava – Revúca – R. Sobota.

Pochopiteľne, že riešila sa aj čo najbohatšia účasť na ústredných oslavách SNP v B. Bystrici. Ge-

merčania v tejto súvislosti prijali aktuálne uznesenie, ktorým nielen vyslovujú poľutovanie, ale odmie-

tajú aj vyhlásenia predsedu BBSK na adresu podstaty a významu SNP. Považujú ich za urážku všetkých obetí fašizmu a antifašistov.

Predsedníctvo ObIV SZPB sa v tejto súvislosti poďakovalo svojím najaktívnejším členom, ktorí sa podieľajú na osvete významu SNP a protifašistického odboja, najmä organizátorom vedomostnej súťaže pre žiakov a študentov stredných škôl o histórii protifašistického odboja. Taktiež aj organizátorom športových súťaží a odberov krvi na počesť výročí antifašistického odboja. A Milanovi Huťkovi, ktorý je organizátor stolnotenisovej súťaže medzi školami v meste Rimavská Sobota, sa predseda ObV SZPB v Rimavskej Sobote Pavel Brndiar pri príležitosti jeho 65. narodenín poďakoval aj osobne.

Jozef PUPALA

predseda HDK ObV SZPB v R. Sobote

Plénum ObIV SZPB v Rimavskej Sobote.

Na slovíčko s...

...novým predsedom komisie pre prácu s učiteľmi, ženami a mládežou Norbertom Lackom.

Je to trochu divné, no až začiatkom tohto roka sa uskutočnilo vôbec prvé rokovanie komisie od XV. zjazdu SZPB. Aké máte zastúpenie?

– Máme bývalého metodika a učiteľa dejepisu z Prešova, pracovníka školského úradu z Rožňavy, učiteľku z Prievidze, jedného bývalého policajta, čo prednášal o terorizme, a jednu bývalú učiteľku a metodučku

z B. Bystrice a z Bratislavy. Členkou komisie je aj naša tajomníčka z Humenného pani G. Rosičová.

Prvého stretnutia v Rožňave sa zúčastnil aj predseda SZPB P. Sečká.

Podľa zloženia ste naozaj silná skupina. Čo idete dosiahnuť ako prvé?

– Naša zostava je naozaj agilná. Hneď zostra sa púšťame do celoslovenskej vedomostnej súťaže žiakov. A keďže zapájame do toho aj školské úrady, školy budú na súťaž oslovované už nie nami, ale priamo vedúcim školského úradu.

V. MIKUNDA

O úzkej spolupráci spoločenských organizácií v Novom Meste nad Váhom svedčí aj pozvanie predsedu ObIV SZPB Jána Hulínka (úplne vľavo) na výročné rokovanie miestneho klubu Zväzu vojakov SR. Spolu s ním sa ho zúčastnila aj predsedníčka OO JDS Mária Lovasová.

Viliam SOLOVIČ, snímka autor

Smerom k významnému výročiu

Pri príležitosti tohtoročného Dňa učiteľov sa koncom marca stretla komisia historicko-dokumentačná, žien a mládeže, ktorá pracuje pri ObIV SZPB v Humennom.

Venovala sa príprave a organizačnému zabezpečeniu spomienkových osláv 70. výročia SNP, osobitne aktivitám, ktoré pri tejto príležitosti pripravujeme: vydanie publikácie spomienok na odboj v regióne; stretnutie s priamymi účastníkmi národného boja za oslobodenie a proti fašizmu v rokoch 1939–1945; semináre pre pedagógov a študentov; turistické pochody po stopách partizánov na pamätné miesta bojov a vojnové cintoríny, k pamätníkom a hrobom padlých bojovníkov za slobodu, nachádzajúcich sa v chotároch niekoľkých obcí.

Predsedníctvo tiež vysoko ocenilo prebiehajúcu rozsiahlu rekonštrukciu vojenského cintorína – pamätného cintorína sovietskej armády (rozprestierajúceho sa na dôstojnom mieste nad mestom), na čom má najväčšiu zásluhu primátorka mesta Humenné Jana Vaľová.

Gabriela ROSIČOVÁ

Historicko-dokumentačná komisia žien a mládeže pri ObIV SZPB v Humennom.

Po celom Slovensku prebieha

69. výročie oslobodenia „Srdca SNP“

Slávnostného zasadania ObVI SZPB v Banskej Bystrici sa pri tejto príležitosti okrem jeho členov zúčastnili aj predsedovia základných organizácií, reprezentujúci vyše 1500-člennú základňu. No 69. výročie oslobodenia „Srdca SNP“ bolo aj trochu smutné. Tým, že predseda Banskobystrického samosprávneho kraja, pod oknami ktorého prebiehal pietny akt spomienky na hrdinov osloboditeľov, sa ho (určite naschvál) nezúčastnil.

Po úvodných oficialitách slávnostného zhromaždenia v Múzeu SNP sa k prítomným prihovril štátny tajomník MF SR Peter Pellegrini. Vyzdvihol záslužnú činnosť SZPB a jeho oblastnej organizácie a prisľúbil všestrannú pomoc pri uplatňovaní zákona č. 487/2013 o protifašistickom odboji... Prínosné bolo vystúpenie predsedu SZPB Pavla Sečkára k aktuálnym otázkam života a činnosti SZPB, ako aj Ľubici Laššákovej k problematike práce zastupiteľstva BBSK a k niektorým aspektom mediálnej práce.

Rokovanie riešilo aj nevyhnutné organizačné otázky. Správu o hospodárení, správu revíznej komisie..., ako aj doplnenie oblastného výboru za zosnulého Vladimíra Haviara a odstupujúceho zo zdravotných dôvodov Viliama Vanča. Novým členom ObVI sa stal Peter Spevák, za člena predsedníctva a tajomníka ObVI bol zvolený Štefan Dubovický. Zmena nastala aj v oblastnej revíznej komisii, ktorú z vážnych osobných dôvodov opustil predseda Stanislav Kizek. Nahradil ho Ladislav Schmidt a novým členom komisie sa stal Svetozár Jašurek.

Oblastný výbor tiež prerokoval obsahovú a organizačnú prípravu 9. ročníka Stretnutia generácií na Kališti. Schválil aj premenovanie ZO SZPB Fončorda na ZO SZPB Fončorda generála Imricha Gibalu.

Osobitne dôležitým rozhodnutím bolo schválenie Dodatku k Dohode o spolupráci ObVI SZPB v B. Bystrici a BBSK, z februára 2006.

Anton HOFFMANN, foto Martin Magna

Mesto Dolný Kubín oslávilo 69. výročie oslobodenia

V Dolnom Kubíne si 69. výročie svojho oslobodenia pripomenuli pri tónoch dychovej hudby Tvrdošanka. Už zbežný pohľad na tunajšie Hviezdoslavovo námestie svedčí, že vzťah tejto udalosti je na Orave vysoko vážny.

Primátor Roman Matejov sa naozaj mal ku komu prihovoriť, veď chodníky lemovali žiaci a študenti tunajších škôl, priami účastníci odboja i ich súčasní spoluobčania. Predseda miestnej základnej organizácie SZPB Ján Sporka pripomenul, že oslobodenie dolnej Oravy bolo na tunajšom námestí vyhlásené 6. apríla 1945.

Pavol STUHLÝ

V Istebnom udreli klinec po hlavičke!

Urobil to pri položení vencov k pomníku padlých v obecnom parčíku Ján Sporka, predseda zväzu vojakov SR.

V príhovore pred predsedom ObVI z Ružomberka Róbertom Fajtom a tajomníčkou Alžbetou Špirkovou, ďalej pred predsedom ZO SZPB v D. Kubíne Jánom Mihálom, predsedom oblastnej HDK Štefanom Novákom, pred tunajšou farárkou evanjelickej cirkvi Alenou Ďuričkovou a ďalšími, poukázal na nedostatočnosť výučby histórie a diania v SNP.

Pavol STUHLÝ

Vážme si 69 rokov slobody

Ťažké boje v okolí mestečka Svätý Kríž nad Hronom trvali niekoľko dní. Takmer 90 percent domov bolo poškodených alebo zničených. Bolo nutné postaviť alebo opraviť mosty, cesty, železničnú trať a ďalšiu infraštruktúru.

Žiaľ, vojna zanechala aj veľa stratených životov – padlých, vyvraždenej aj odvlečených do koncentračných táborov. Miestne štatistiky uvádzajú, že celkovo zahynulo 84 občanov. K tomu ďalších 24 rómskych obyvateľov zo Slnecnej stráne, zavraždených esesákmi, a 6 židov, zavlečených do vyhladzovacích táborov.

Ľubomír JANČO, predseda ZO SZPB v Žiari nad Hronom

Na Námestí SNP sa konal pietny akt pri pamätníku osloboditeľov. Kvetinové vence tu položili predstavitelia mesta, štátneho zväzu, predstavitelia veľvyslanectiev Bieloruska, Bulharska, Rumunska, Ruskej federácie a Ukrajiny. Prítomný bol aj predseda ObVI. Po veršoch Andreja Plávku a Milana Rúfusa v podaní majstra Juraja Sarvaša a po slávnostnom príhovore primátora mesta stúpil predseda oblastného výboru Ján Páček, ktorý najmä prítomným žiakom a študentom zdôraznil význam poznania odkazu SNP.

Účastníci spomienkovej slávnosti zaplnili Hviezdoslavovo námestie v Dolnom Kubíne.

Istebničania spomínali pri pomníku padlých.

J. Bulko (v strede), uctil pamiatku osloboditeľov.

Aj Zvolenčania sú už 69 rokov slobodní Slovenskí

Výročie svojho oslobodenia (14. marec 1945) otvorili básňou J. G. Tajovského v podaní Svetlany Sarvašovej a piesňami speváckeho zboru zo Zvolenskej Slatiny.

Moderátor podujatia P. Nigríny požiadal o hlavný príhovor primátora mesta Zvolen M. Kuseina, ktorý v krátkosti pripomenul historické súvislosti nášho oslobodzovania. Po ňom sa ujal slova predseda SZPB Ing. Pavel Sečkár, ktorý konštatoval, že „návraty do minulosti sú potrebné na pochopenie súčasnosti a ovplyvnenie budúcnosti“. Ďalej osobitne upozornil na prvé výroky predsedu VÚC z Banskej Bystrice. Že nechce nič od EÚ a že SNP vníma ako povstanie proti vlastnému štátu. „Obraciam sa na vás, prejavme odpor voči takýmto novodobým prejavom extrémizmu! Zúčastníme sa v čo najväčšom počte spomienkových osláv 70. výročia

SNP v Banskej Bystrici, na miestach bojov a na miestach odpočinku obetí vojny! Svojou účasťou odpovíme na to najzrozumiteľnejšie!“

Z námestia sa slávnostné zhromaždenie presunulo na cintoríny Červenej armády a rumunskej armády. Tu sa ujal slova veľvyslanec RF P. M. Kuznecov, ktorý predovšetkým apeloval na našu odolnosť voči prekrúcačom historických faktov. Ján KAŠICA, tajomník ObVI SZPB

V Poltári sa o skrovnú vojnu plk. Ladislavovi Soboty, bojujúcim v r. 1945. Zvedeli z dvojtýždenného zajatia.

Predseda miestnej ZO SZPB Ján Bulko a tajomník Ján Kuznecov využili, a tak pre žiakov pripravili besedu s veteránmi. Beseda, ktorej sa zúčastnili aj primátor Poltára Pavol Kuznecov a 6 pedagógov, sa uskutočnila v priestoroch obradnej sály.

Behajú oslavy oslobodenia

...ej správy, politických strán a občianskych ... oslanec EP Vladimír Maňka. ... ta Petra Gogolu tu za delegáciu SZPB vy- ... azu hrdinského boja proti fašizmu a vojne.

Spomienkových osláv oslobodenia Bernolákova a Ivanky pri Dunaji sa zúčastnil aj priamy účastník SNP Rudolf Jung.

Terézia VAREČKOVÁ

V Badíne vyjadrili úctu osloboditeľom položením venca.

V Badíne vyjadrili úctu osloboditeľom položením venca.

predseda ObV SZPB, s kyticou kvetov si ... boditeľov Žiaru nad Hronom.

Plk. Ladislav Sládek približuje žiakom vojnové obdobie.

ský červenoarmejec si podmanil Poltár

...mnom hrdinovi 2. sv. ... Sládekovi z Rimavskej ... radoch Červenej armá- ... J. Malinovského), do- ... ňika Bojovník.

... ZO SZPB Ladislav Ka- ... Ťdinský sa to rozhodli ... základnej školy zorgani- ... om. Pomohli im pri tom ... ol Gavalec a predsedníč- ... oty Vlasta Botlíková.

... astnilo okolo 60 žiakov ... kutočnila v dôstojných ... iene Mestského úradu

v Poltári. Hovorilo sa v nej o 2. sv. vojne a oso- bitne o SNP. To, že osobné svedectvo človeka, ktorý vojnu zažil na vlastnej koži, je najpútavej- šie, dokazovali svojimi otázkami nielen žiaci, ale ich pedagógovia.

L. Sládek rovnako zaujal, keď hovoril o svo- jom osude, napr. ako sa v 17-tich rozhodol ísť bojovať napriek odporu rodičov, ale aj keď po- menúval, čo pri tom zažil a videl. Krutosti vojny i jej obeť. Charizma vyše 80-ročného veterána teda spôsobila, že namiesto jednej vyučovacej sa stretnutie predĺžilo na dve plnohodnotné hodiny.

O čo sa deti najviac zaujímali? Nuž v tom sú presne rovnaké ako naša generácia pred niekoľ-

kými desiatkami rokov. Zaujímali ich samotné boje, vojenská technika, vojenská strava, náplň voľného času atď.

Na záver sa žiakom v krátkosti prihovoril predseda Historicko-dokumentačnej komisie pri ObV SZPB v R. Sobote Jozef Pupala, ktorý im prezradil pár osobitne zaujímavých informácií z čias vojny vzťahujúcich sa na Poltár a jeho okolie. Niečo také totiž učebnice dejepisu naozaj neobsahujú.

Konečnou bodkou za stretnutím bolo polože- nie kytice kvetov k pamätníku obetí prvej a dru- hej svetovej vojny na námestí v Poltári

Jozef PUPALA (Pre Bojovník bez nároku na honorár)

Beh ulicami Jasenia už medzinárodný

Celá obec Jasenie sa najviac aktivizuje pri príleži- tosti výročia svojho oslobodenia (21. 3. 1945). Čle- novia SZPB usporadúvajú slávnostné rokovanie, turisti otvárajú novú sezónu a obec, samozrejme opäť v spolupráci s protifašistami, organizuje „Beh ulicami Jasenia“. Prihovor starostky Eleny Kordíko- vej odštartoval už jeho 6. ročník.

V tomto roku sa na štart postavilo rekordných 108 do- spelých bežcov a 19 dorastencov. No a keďže tu boli aj bežci z MOS Mszana Dolna z Poľska, pokojne môžeme toto zápolenie považovať aj za medzinárodné.

Pretekalo sa v ôsmich seniorských a dvoch juniorských kategóriách. Najrýchlejším žiakom bol Viktor Pápaj z Pre- dajnej a žiačka Valentína Sedíleková z ŠKP B. Bystrica.

Medzi seniormi svoje kategórie povyhrávali: Juraj Ištvánik zo Spartaku Dubnica nad Váhom, Štefan Sumer- ling z STEZ Spišská Nová Ves, Milan Ivan z BK Sliach, Zygmunt Lyznicki z MOK Mszana Dolna, Poľsko, Mi- lan Krajčí z Lokomotívy Zvolen, Magda Mikušová z AK UMB B. Bystrica, Jitka Hudáková z Trenčína a Eva Bu- dinská z Poluvsia.

No a medzi dorastencami na najvyššiu métu dosiahli Ivan Krbila z Valaskej a Tatiana Krnáčová z Osrblia.

Vítazi boli finančne odmenení, žiaci dostali sladkosti a vecné ceny a ako je už u nás zvykom, najstarší i po vreci zemiakov. Záver spečatil dobrý guláš.

Elena KORDÍKOVÁ

Pripomenuli si oslobodenie obce

Oslobodenie svojej obce si pripomenuli aj obyva- tellia obce Badín. Položením kytíc kvetov vyjadrili úctu svojim osloboditeľom – sovietskej a rumun- skej armáde – a padlým hrdinom pri pamätníku na miestnom cintoríne.

Dňa 21. marca bolo presne 69 rokov od oslobodenia Badína sovietskou a rumunskou armádou. V tento deň ZO SZPB spolu s občanmi obce si toto výročie pripo- menuli na miestnom cintoríne položením venca pri pa- mätníku obetí 2. svetovej vojny, na ktorom je vyrytých 18 mien našich rodákov. Po zaspievaní piesne „Kto za pravdu horí“ sa členovia presunuli do športovej haly, kde sa konala slávnostná členská schôdza.

Na úvod bola prednesená báseň žiačkou ZŠ Badín. Potom predseda ZO Ondrej Danko privítal 3 nových členov a blahoželal ďalším trom členom, ktorí sa dožili významných životných jubileí. Nasledoval spomienkový príhovor tajomníka ZO Jána Donovala, v ktorom pripo- menul udalosti pred 69 rokoch, kedy pri oslobodzovaní obce padlo 102 sovietskych a 10 rumunských vojakov. V ďalšom bode programu členskej schôdze informoval predseda ZO SZPB o zákone č. 487/2013 o protifašistic- kom odboji, postavení a pôsobnosti SZPB o uzatvorení rámcového plánu spolupráce so ZŠ Badín, o pripravo- vaných akciách Oblastného výboru v Banskej Bystrici v najbližšom období, ako aj o chystaných pripravách na oslavy 70. výročia SNP v obci. Na záver schôdze bolo podané malé občerstvenie.

Ondrej DANKO, predseda ZO SZPB

(Pre Bojovník bez nároku na honorár)

Akadémia v Žarnovici

Pri príležitosti 69. výročia oslobodenia mesta Žar- novica ju zorganizovala miestna ZO SZPB. Zúčast- nila sa jej poslankyňa strany Smer-SD Viera Šediv- cová, primátor Kamil Danko a predseda ObV SZPB Jaroslav Bulko.

V jej rámci žarnovický primátor prisľúbil, že tento rok budú doplnené chýbajúce mená obetí na pomník v Žarnovici, ktoré sme zdokumentovali.

Na záver sme sa všetci zúčastnili kladenia vencov a zapálenia kahancov pri pomníku na Námestí SNP a taktiež pri pamätníku pri cintoríne.

Mária ŠTEVKOVÁ

Americké mýty o víťazstve

Američania sú presvedčení: tým, že USA vstúpili v decembri 1941 do vojny, bolo o jej konečnom výsledku rozhodnuté. Navyše väčšina z nich si myslí, že USA sa stali aj rozhodujúcim faktorom 2. svetovej vojny. Povedané inak, ak by nebolo amerických dodávok zbraní Stalinovi, Hitler by ho rozdrvil.

Možno je to len o pojmoch. Pomoc, veľká pomoc, rozhodujúca pomoc. No a práve tá by mala byť väčšou, ako sú vlastné sily a schopnosti. Resp. takou, bez ktorej by na splnenie strategického cieľa vlastné sily nestačili.

Američania môžu byť naozaj pyšní na to, čo ich krajina cez vojnu dokázala. Spolu s Britským spoločenstvom majú hlavnú zásluhu na porážke námorných i vzdušných síl Japonska, značne poškodili aj vojenskú a priemyselnú mašineriu Nemecka. Nemalé boli i dodávky do ZSSR zbraní, dopravných prostriedkov, surovín, liekov a potravín.

Ibaže práve tieto odbytiská urobili z nich veľmoc, ktorou ešte pred vojnou naozaj neboli. No a čo sa týka vojnových strát, tak tie malo o 18 tisíc väčšie aj Československo (USA – 322 200 osôb, takmer výlučne vojaci).

„Arzenál demokracie“

V marci 1941 kongres USA prijal na pomoc krajinám, „ktorých obrana je dôležitá aj pre záujmy USA“, výhodné úvery na nákup zbraní a vojenských materiálov v USA.

Systém sa nazýval Lend-Lease, zákon o pôžičke a prenájme. Prvým a aj najväčším adresátom za celú vojnu sa stalo Anglicko (31,4 mld. USD, ZSSR – 11,3 mld. USD).

Na ZSSR sa zákon o Lend-Lease začal vzťahovať 7. decembra 1941, no faktické dodávky sa začali už skôr. Po služobnej ceste špeciálneho predstaviteľa prezidenta USA W. A. Harrimana a ministra vojnového priemyslu Anglicka W. Beaverbrooka (30. 9. 1941).

Celkový objem dodávok podľa Lend-Lease Sovietskejmu zväzu sa oceňuje na úrovni 4 percent z celkového vojnového HDP ZSSR.

Lenže ani toto nie je celkom objektívny ukazovateľ, nakoľko pomoc ZSSR nemala za cieľ nahradiť, ale len doplniť vojenskú produkciu ZSSR. Omnoho objektívnejším, hoci i diferencovaným ukazovateľom, je podiel amerických dodávok podľa jednotlivých druhov vojenskej produkcie. Treba si tu tiež všimnúť fakt, že ZSSR dostával najväčšiu zbrojársku pomoc v období rokov 1941–42, v nasledujúcich rokoch sa najväčšie dodávky sústreďovali len na nedostatkové vojenské materiály a potraviny.

Významnú americkú pomoc ZSSR tvorili napr. mäsové konzervy (480 % sovietskej produkcie tých rokov), farebné kovy (od 76 do 223 %), živočíšne tuky (107 %), kožušiny (102 %), automobilové pneumatiky (92 %), výbušniny (53 %).

Podstatné boli dodávky nákladných automobilov (375 tisíc), jeepov (51,5 tisíc), ostatných drôtov (45 tisíc ton), telefónnych káblov (670 tisíc mil), telefónnych aparátov (189 tisíc ks).

Dodávky hlavných druhov výzbroje tvorili: 12 percent zo sovietskej produkcie tankov, 20 % z produkcie bombardérov, 16 % z produkcie stíhačov, 22 % z produkcie lodí.

Osobitne treba vyzdvihnúť dodávky rádiolokátorov (445 kusov).

Neoficiálne hodnotili dodávky podľa Lend-Lease cez vojnu aj takí ľudia ako maršal G. K. Žukov: „Teraz hovoria, že spojenci nám nikdy nepomáhali... Nedá sa predsa popierať, že Američania nám ‚hnali‘ toľko materiálov, bez ktorých by sme nemohli sformovať svoje zálohy a nemohli pokračovať vo vojne... Dostali sme 350 tisíc áut, a ešte k tomu akých áut!... Nemali sme ani výbušniny, ani strelný prach. Nebolo čím nabíjať patróny. Američania nás naozaj zachránili s výbušnínami i so strelným prachom. A koľko lisovanej ocele nám dodali? Nebodaj by sme bez nej dokázali tak rýchlo zaviesť výrobu tankov, ak by nebolo americkej pomoci s oceľou? Dnes sa to u nás prednáša tak, akoby sme mali všetkého nadbytok.“

Nevieme, nakoľko je tento citát presný a pravdivý, nakoľko sú v ňom správne fakty a súvislosti a nakoľko bol prispôbený požiadavke Chruščova, ktorý v roku 1957 Žukova zlikvidoval. No práve tento citát mu vraj úplne zlomil krk.

Faktom zostáva, že najťažším obdobím vojny bolo leto a jeseň 1941. Lenže vtedy dodávky na princípe Lend-Lease ešte nefungovali. Nemecké armády pred Leningradom a Moskvou teda zastavili iba samotné ruské zbrane.

Najsprávnejšie by bolo hovoriť, že americká hospodárska pomoc sovietskym ozbrojeným silám (široko sa uplatnila až v roku 1943!) urýchlila konečnú porážku nemeckých fašistických vojsk na východnom fronte, no chybou by bolo tvrdiť, že bez tejto pomoci by víťazstvo nebolo dosiahnuté.

Rozhodujúce vylodenie spojencov v Normandii

Vpádu amerických a britských vojsk do severného Francúzska (6. jún. 1944) sa na Západe prikladá význam zásadného obratu vo vojne.

Toto hodnotenie však ignoruje fakt mnohých porážok, ktoré Wehrmacht utrpel do tých čias na východnom fronte. Od novembra 1942, s výnimkou krátkych epizód (napr. protiúder pod Charkovom a začiatok bitky pri Kursku), sa nemecké vojská na východnom fronte nachádzali v strategickej obrane.

V lete 1944 sovietske armády oslobodili veľkú časť územia ZSSR a na mnohých miestach dosiahol štátnu hranicu ZSSR. Konečný výsledok vojny bol už predurčený a rozhodol o tom len východný front.

Navyše, nie ďaleko od objektívneho obrazu je názor, že otvorenie 2. frontu sa udialo len z dôvodu, aby Wehrmacht nebol rozdrvený iba samotnou Červenou armádou.

Rozmach a intenzita bojov na západoeurópskom bojisku v rokoch 1944–45 sa ani raz nepriblížili k ich úrovni na východnom fronte, pričom nielen v rokoch 1941–43, ale ani cez posledné dva roky vojny. Sovietsko-nemecký front zostával hlavným frontom v Európe až do 9. mája 1945.

K januáru 1945, v momente maximálneho vypätia síl Nemecka na západnom fronte, vyvolaného pokusom o útok v Ardenách, nemecké jednotky predstavovalo 73 divízií, kým na východnom fronte sa v tom čase nachádzalo 179

nemeckých divízií. Povedané inak, proti Sovietom v tom čase stálo 80 percent nemeckých vojakov, 68 percent delostrelectva, 64 percent tankov a 48 percent letectva.

Rozhodujúce straty utrpel Wehrmacht na východnom fronte

Bolo tu zlikvidovaných 70 % lietadiel, 75 % tankov a 74 percent delostrelectva. No najťažšie sa hodnotia ľudské straty. Zoznam zväzkov Wehrmachtu prezrádza, že za roky vojny bolo úplne rozdrvených (tzn. nikdy už neobnovených) 130 pozemných nemeckých divízií. Z nich 104, čiže 80 %, zničili sovietske vojská.

USA sólo rozbili Nemecko na západe a Japonsko

Mýtus o rozhodujúcej úlohe USA v 2. svetovej vojne mal slúžiť na zníženie roly nielen ZSSR, ale aj ďalších členov protifašistickej koalície – štátov Britského spoločenstva a Číny.

Ak hovoríme o bojiskách, kde bojovali USA, tak tu si treba všimnúť aj to, v akých koalíčných zostavách bojovali. No a v ktorých mali väčšinovú početnú prevahu!

Do vojny vo východnom Atlantiku sa USA zapojili až výsadbom v severnej Afrike 8. novembra 1942. Išlo o Operáciu Torch, pri ktorej sa gen. Eisenhower s expedičnými silami vylodil v Maroku a Alžírsku. Toto sa však nedá považovať za úder proti Nemecku, ale proti Taliansku a vichystickému Francúzsku.

V rokoch 1940–42 sily Britského spoločenstva samy odrazili rad útokov „osi“ v severnej Afrike. Anglické víťazstvo pod El Alamejnom v októbri–novembri 1942, vďaka ktorému nastal prelom vo vojne v Stredomorí, bolo dosiahnuté do príchodu amerických vojsk.

Úloha amerických dodávok výzbroje a výbavy britských vojsk bola podstatne vyššia ako ich úloha v podpore sovietskych vojsk. No britskí občania za to zaplatili krvou (padlo 364 tisíc obyvateľov Spojeného kráľovstva, z toho 1/6 civilov, a 109 tisíc obyvateľov britských domínií a kolónií).

Do leta 1944 počet pozemných síl britského impéria, bojujúcich na ázijsko-tichooceánskom bojisku, jednoznačne prevyšoval počet tamojších amerických vojsk. Až po vysadení vojsk v Normandii sa tento pomer začal pomaly meniť.

V bitke o Atlantik zohralo rozhodujúcu úlohu britské námorníctvo, ktoré zlikvidovalo 525 nemeckých bojových lodí, kým Američania ich zničili 174.

Na ázijskom bojisku Američania bojovali spoločne s Austráľčanmi a britskými koloniálnymi vojskami z Indie. Treba tu vidieť hoci i pasívny faktor Číny, ktorý neustále viazal vyše polovicu japonskej pozemnej armády a značné sily japonského letectva.

Tieto celkové sily, a nielen samotní Američania, zabezpečili spojencom víťazstvo nad námornými i leteckými silami Japonska. No a, ako sa to už neraz uvádzalo, práve vstup ZSSR do vojny proti Japonsku, a nie atómové bombardovanie, sa stalo „posledným sekem meča“, ktorý prinútil Japonsko kapitulovať.

Úloha USA sa teda nedá považovať za dominantnú dokonca ani na bojiskách, kde pôsobili spolu so svojimi západnými spojencami.

V. MIKUNDA, podľa topwar.ru

Sokolovo, marec 1943

Na Ukrajině sú ďalšie tri dedinky toho istého mena. To naše Sokolovo, ktorým sa budú už naveky hrdiť všetky generácie slovenských a českých obrancov vlasti, sa nachádza pri Charkove na rieke Mža. V tejto možno ani nie dvojtisícovej dedinke sa po prvýkrát, ako chlap proti chlapovi, do boja postavil 1. čs. samostatný polný prápor v ZSSR na čele s plk. Ludvíkom Svobodou. Práve v tomto momente sa boj východných Slovanov (Rusov, Ukrajincov a Bielorusov) v podstate zmenil na všeslovanský boj s hnedým morom.

V dňoch 8. až 13. marca 1943 náš prápor v rámci Charkovskej obrannej operácie pri Sokolove hrdinsky odrazil mnohopočetné útoky tankov a pechoty nepriateľa, zlikvidujúc pri tom (podľa ruských prameňov) okolo 300 jeho vojakov a dôstojníkov, 19

tankov a 6 obrnených transportérov. Pri vlastných stratách 112 mŕtvych a 106 ranených vojakov a veliteľov.

* * *

Dňa 9. mája 1972 bol v Sokolove odhalený 16-metrový monument „Bratia v zbrani“.

V dedinke sa od sovietskych čias nachádza veľké múzeum venované hrdinskej obrane Sokolova a boju slovanských národov proti fašistickému moru. Memoriál s mohylami sovietskych a československých vojakov sa nachádza priamo oproti nemu.

Za hrdinstvo a odvahu v tomto boji bolo 84 príslušníkov práporu vyznamenaných sovietskymi radmi a medailami. Ďalších 87 príslušníkov bolo vyznamenaných československými radmi a medailami. No a nadporučík Otakar Jaroš (bojujúci so svojou rotou na vysunutej obrane pred Sokolovom) sa ako prvý cudzinec stal Hrdinom ZSSR in memoriam. Jeho

meno dodnes nesie aj jedna z najznámejších ulíc Charkova, v meste sa nachádza aj prospekt Ludvíka Svobodu. Minulý rok bola na budove v ulici Šota Rustaveliho, v ktorej sa nachádzal štáb čs. práporu, ustanovená pamätná doska. Zdá sa, že Charkov si mená čs. spolubojovníkov uchová vo svojej pamäti navždy.

Pri príležitosti 70. výročia bitky o Sokolovo sa tu uskutočnilo veľké memoriálne podujatie, ktorého sa zúčastnilo aj okolo 200 Čechov a Slovákov. Zaujímavou tu zneli slová práve od predstaviteľov českej delegácie, ktorí najsilnejšie akcentovali potrebu neprehodnocova-

nia výsledkov 2. svetovej vojny. Navyše ich vyslovili v čase, ako sa vo Lvove, na západe Ukrajiny, rozhodlo o doplatkoch k dôchodkom veteránom Ukrajinskej povstaleckej armády.

Dňa 9. marca 2013 zazneli na pamätnom podujatí v Sokolove aj prisahy o zachovaní pamiatky hrdinov, ktorí zložili hlavy za záchranu sveta od fašizmu. Nad Múzeom bojového bratstva boli ustanovené zástavy Ukrajiny, Česka a Slovenska, no nie zástava Ruska, ktoré je oficiálnym nástupcom bývalého ZSSR a ktoré nieslo v tejto vojne najťažšie ľudské i materiálne obete.

Vladimír MIKUNDA, podľa ruských médií

Európania nakupovali kosti zavraždených Arménov a vyrábali z nich krmivo pre dobytok

Turecký publicista a spisovateľ Baskin Oran sa vo svojej rubrike titulu „T24“ dotkol predaja kostí Arménov, ktorí boli zahnaní do sýrskej púšte Der Zor a tam povraždení. Odvoláva sa pri tom na spomienkové záznamy Arména Manuela Kyrkjašarjana, ktorý emigroval do Austrálie.

Zomrel v roku 1997 a zanechal po sebe audionahrávku, v ktorej hovoril o prípade z roku 1924–1925.

„Raz v roku 1925, keď sa učil v Halabe (dnešná Sýria), zbadal nákladník. Evidentne bol značne preťažený. Na svoje otázky, či to s preťažením neprehnali, mu bolo odpovedané, že to sa zdá iba vizuálne, že samotný náklad má malú hmotnosť. Kyrkjašarjana to zaujalo a že čo je to za náklad? Nuž mu rozpovedali, že sú to kosti Arménov, ktorí boli povraždení v púšti Der Zor. Nejaká európska spoloč-

chádza loď, plávajúca z Mudany do Marseille, do prístavu Saloniki. Ukazuje sa, že k nákladu niet žiadnej dokumentácie a nakladači ukazujú, že tajomným nákladom je hromada ľudských kostí. Do záležitosti sa vkladajú kompetentné štruktúry, no po pokyne „zhora“ je loď prepustená,“ napísal Oran. Ďalej uvádza, že vydanie The New York Times zo dňa 23. 12. 1924 uviedlo, že do Marseillského prístavu vplávala anglická loď Zan, prevážajúca 400 ton ľudských kostí. Americké noviny uviedli, že náklad tvoria kosti obetí masak-

Slovensko genocídu Arménov uznalo uznesením NR SR č. 1341 zo dňa 30. 11. 2004.

Pamätným dňom arménskej genocídy je 24. apríl.

„Kto dnes ešte hovorí o vyhladení Arménov?“ položil si 22. augusta 1939 otázku aj Adolf Hitler. A to počas príhovoru k svojim generálom (8 dní pred vpádom We-

hrmachtu do Poľska). Aj pomocou tohto doposiaľ nepotrepaného arménskeho precedensu presvedčoval svoje armádne špičky, že aj oni môžu „bez milosti a súcitu usmrcovať mužov, ženy i deti“.

Vladimír MIKUNDA, podľa zahraničnej tlače

Na opačnej strane tohto pamätníka, nachádzajúceho sa na Tyršovom nábreží v Bratislave, je text: „Národná rada SR uznáva genocídu Arménov v roku 1915, pri ktorej zahynuli státisíce Arménov, žijúcich v Osmanskej ríši. Považuje tento čin za zločin proti ľudskosti.“

Kto zaviedol pojem genocída?

Prvú definíciu predložil v roku 1933 profesor medzinárodného práva Raphael Lemkin. V roku 1944 vymyslel samotný pojem GENOCÍDA, zložený z gréckeho slova „genos“ (rasa, národnosť) a latinského „cidere“ (zabíjať), čo v doslovnom preklade znamená „vražda národa, či rasy“.

Pri opise tohto zločinu proti ľudskosti, ako i pri jeho názve, sa vraj inšpiroval práve arménskou genocídou.

nosť ich vtedy vykúpila, prepravila do prístavu Iskenderun (Turecko) a odtiaľ ich parník viezol niekam do Európy. Kyrkjašarjan dodal, že s takýmto niečím sa stretol dvakrát,“ napísal Baskin Oran.

Turecký publicista sa priznal, že spoiatku toto príliš nechápal a preto tomu ani nevenoval prílišnú pozornosť. Veď išlo vraj o natoľko „protivný“ a „neprijemný“ prípad, že sa mu to až veriť nechcelo. Ibaže dve súvislosti z rozprávania Kyrkjašarjana ho prinútili hlbšie sa nad ním zamyslieť a pátrať hlbšie. Po prvé, Armén hovoril, že to videl dvakrát. A, po druhé, vyschnutá kostra je naozaj ľahšia, ako sa zdá.

Mesiac predtým Oran narazil na podobnú informáciu, umiestnenú na stránke Devrimcikaradeniz.com. No a o ďalšom sa dozvedel z knihy gréckeho historika Vlasisa Agtzydisa, ktorý sa odvoláva na informácie z francúzskych a anglických novín.

„Dňa 13. decembra 1924 za-

ry v Malej Ázii a že bol naložený v prístave Mudanya (pobrežie Marmarského mora). Podobnú informáciu rozšírilo aj marseillské vydanie Midi, tvrdiace, že náklad bol zhromaždený v Turecku a v Malej Ázii na miestach, kde sa konala masakra Arménov.

Oran dospieva k jednoznačnému záveru, že Marmarania nakladali na palubu kosti zo Sýrie – Arménov, pretože ani tam a ani inde sa nenachádzajú „bratské hroby“, patriace moslimom.

Na čo sa majú využiť kosti? Na to Oranovi odpovedal jeho priateľ, lekár. Prezradil mu, že v tých časoch sa glej, želatína, rámy na okuliare a taktiež krmivo pre dobytok vyrábali práve z ľudských kostí. No a práve tieto boli ozaj lacnou surovinou pre európskeho výrobcu.

* * *

Počas genocídy Arménov v Osmanskej ríši boli do sýrskej púšte Der Zor nahnané a tam povraždené desiatky tisíc Arménov.

Operácia Spinka: Prísne tajné

Nacistickí vedci, ktorí Adolfovi Hitlerovi pomáhali vyvíjať chemické zbrane, boli v časoch studenej vojny najatí na to, aby americkým tajným službám pomáhali testovať LSD a iné formy vypočúvacích techník na chytených sovietskych špiónoch. Tvrdí to americká novinárka Annie Jacobsenová vo svojej knihe, ktorá vyšla vo februári pod názvom „Operácia Spinka: Program tajných služieb, ktorý priniesol nacistických vedcov do Ameriky“.

„V rámci operácie Spinka, ktorá sa začala v máji 1945, tí istí vedci, ktorí pomáhali Tretej ríši, ich v časoch studenej vojny v horúčkovitom tempe studenej vojny vyví-

jali aj pre americkú vládu: rakety, chemické a biologické zbrane, letecké a vesmírne preparáty posilňujúce výkon vojenských pilotov a astronautov a mnoho ďalších substancií,“ píše autorka vo svojej knihe.

V súvislosti s programom bolo do USA prepravených 1600 nemeckých vedcov. Kniha skúma 21 z nich. Nacistov, vrátane Waltera Schreiberera, bývalého generála a chirurga Tretej ríše. Ten sa stal hlavným lekárom tajného projektu.

A aký bol výsledok ich činnosti? Ako sa uvádza v knihe, Operácia Spinka po sebe zanechala dlhý zoznam beštialných výtvorov vrátane sarinových kazetových bômb, podzemných bunkrov, kapsúl s jedmi či

zbrane vyvolávajúce masový čierny mor.

Otázkou zostáva, kto bol ich „testovacím panákom“? Autorka uvádza – sovietski špióni, ktorých chytili Američania. Na najmenej dvoch z nich testovali účinky drogy známej pod skratkou LSD.

Aplikovali ju nasledovne. Pacientom podali najprv ľahké dávky liekov s drogami a pomocou hypnózy ich uviedli do absolútneho tranzu. Následne ich hodinu a štyridsať minút vypočúvali. Pri tom im podali lieky vyvolávajúce amnéziu, aby si na vypočúvacie techniky ani nespomenuli. Tvrdenia autorky dokazuje aj jeden z mála v knihe zverejnených dokumentov, ktoré sa kompetentným nepodarilo zničiť. Plán

bol jasný – zdrgovať väzňa, zistiť potrebné informácie a následne mu „vygumovať spomienky“.

Správca vtedajšieho programu a budúci riaditeľ CIA Richard Helms neskôr tvrdil: „Cítili sme, že je našou povinnosťou nezaostávať za Rusmi a Číňanmi v tejto oblasti a jediný spôsob, ako to urobiť, bolo testovať LSD s inými liekmi, ktoré by mohli byť následne použité na ovládanie ľudského správania,“ povedal v rozhovore z roku 1978. Jeho slová následne obhajili aj iní americkí predstavitelia. Tvrdiaci, že išlo o teóriu menšieho zla: „Ak by totiž USA (nemeckých – pozn. red.) vedcov neprijali, urobili by tak sovietski komunisti,“ uvádza ich vyjadrenia Annie Jacobsenová.

Adriana Mikundová, podľa Haaretz

Jubilanti ZO SZPB sa dožívajú

- **Bratislava 7:** Juraj Krahulec 92, Juraj Nemeč 91 a Štefan Plagan 88 rokov.
- **Bratislava 9:** Martin Smetana 95 rokov.
- **Bratislava 16:** JUDr. Ondrej Svák 75 rokov.
- **Bratislava 24:** Ing. Karol Kuna 86 rokov.
- **Bratislava 39:** Prof. Jaroslav Čelko 91 a Viera Mierpachová 86 rokov.
- **Bzince p/Javorinou – Cetuna:** Alžbeta Poláková 91 a Emília Potfajová 83 rokov.
- **Badín:** Anna Leštáková 81 a Hilda Beličková 70 rokov.
- **Belá – Dulice:** Ján Kapusta 88 a Emília Šalátová 83 rokov.
- **Banská Bystrica – Fončorda:** Anna Kováliková 80 a Jana Korčoková 35 rokov.
- **Banská Bystrica – Tr. SNP:** Gabriela Balogová 84, Ing. František Ježík 82 a Dalimír Pišťanský 40 rokov.
- **Banská Bystrica – Stred:** Anna Hudecová 92 rokov.
- **Breznička:** Helena Olšiaková 88 a Anna Fehérpatakyová 65 rokov.
- **Brezno 1:** Jozef Felcian 91, Melánia Krčová a Jozef Engler 86, Ondrej Ištván 85, Margita Bukovinová 84 a Peter Vraniak 60 rokov.
- **Bystré:** Jozef Andrek 65 rokov.
- **Cinobaňa:** Dušan Palík 75 rokov.
- **Čierny Potok:** Slavomír Skalák 30 rokov.
- **Čaňa:** František Varga 70, Peter Ivan 60 a Štefan Karajoš 50 rokov.
- **Dolná Krupá:** Otília Líšková 60 rokov.
- **Dolné Vestenice:** Paulína Masá-

- rová 89 a Božena Racká 81 rokov.
- **Harmanec:** Jozef Babjak 75 rokov.
- **Horná Lehota:** Marta Nagyová 75 rokov.
- **Humenné 2:** Juraj Kunderát 90, Mária Ondříková a Anna Kuručová 87, Helena Firdová 81, Helena Lukáčová 75 a Milka Drančáková 65 rokov.
- **Klenovec:** Elena Zvarová 82, Ján Vrbinský 80 a Mgr. Zlata Kaštanová 50 rokov.
- **Kremnica:** Jaroslav Murgač 65 rokov.
- **Košice 16:** Zuzka Nepšinská 90 a Alojz Haring 89 rokov.
- **Liptovská Teplička:** Bernardína Dratvová 55 rokov.
- **Liptovský Ján:** Ján Paciga st. 89 rokov.
- **Liptovský Mikuláš:** Ján Il'anovský 92, Elena Golanová 83, Mária Poláková 81, Mária Chrapčíaková 80, Miroslav Hudec 70, Oľga Závodná a Ing. Ivan Líška 65 rokov.
- **Lipany:** Mária Tomková 89 rokov.
- **Levice:** Elena Árendášová 75 a Vojtech Szabo 70 rokov.
- **Levoča:** Stanislav Chovanec 97 a Ing. Peter Hromjak 60 rokov.
- **Myjava:** Ján Durec 87, Emília Bielčíková 86, Anna Dudíková 84 a Viera Púllová 83 rokov.
- **Miezgovce:** Mária Sečkárová 70 rokov.
- **Martin – Sever:** Ján Bartoš 70 rokov.
- **Makov:** Ružena Zemanová 82 rokov.
- **Muráň:** Juraj Ďurej 84 rokov.
- **Nižný Žipov:** Júlia Ďugošová 83

- a JUDr. Jana Berešová 50 rokov.
- **Nová Baňa:** Jozef Král' 93, Ernestína Šipikalová 90 a Ing. Štefan Panuška 82 rokov.
- **Očová:** Pavel Dorot 75 rokov.
- **ZV SR – klub Prešov:** Ján Minčík 85, Anton Potecký 80, Ing. Michal Milas 65, Ing. Juraj Bašista a Jozef Frimer 60 rokov.
- **Považská Bystrica:** Justín Frátrik 99 a Emília Žišková 85 rokov.
- **Púchov:** PhDr. Alžbeta Rázgová 70 rokov.
- **Prašník:** Oľga Mikulčíková 85, Lýdia Reptová 65 a Jozefína Moccová 60 rokov.
- **Petrovce:** Andrej Štofán 30 rokov.
- **Parchovany:** Anna Mišková 86 rokov.
- **Rimavská Sobota 1:** Irena Seckerková 89 a Ida Lörincová 81 rokov.
- **Rimavská Sobota 2:** Ladislav Sládek 86, Ivan Hofman 85, Emília Kasarová 75, Ružena Sládeková 70, Jolana Bitalová 65 a Nataša Alušítková 55 rokov.
- **Ružomberok:** Helena Telepovská 82 rokov.
- **Revúca:** Arpád Jamnický 92, Margita Lábajová 84, RNDr. Ján Hiciar 75, Jolana Ružániová, Emília Kršňáková, Ružena Smolková, doc. Ing. Ladislav Serbák a Karol Žigo 70, Ing. Ondrej Nemoga 65 a Jozef Krúpa 55 rokov.
- **Selce:** Verona Rusková 85 rokov.
- **Senica:** Helena Hilková 84 rokov.

- **Snina – mesto:** Juraj Hačkulič 84 a RNDr. Mária Lajtarová 70 rokov.
- **Skýcov:** Ing. Ján Husák 91, Katarína Šupová a Ľudmila Zbonková 88, Štefánia Matejová a Bartolomej Matejov 86, Rozália Beličínová a Ľudmila Černáková 85 rokov.
- **Slovenská Ľupča:** Anna Bobáková 88 a Ondrej Chovanec 65 rokov.
- **Stará Kremnička:** Helena Balážová 93, František Sekereš 91, Mária Hudecová 83, Štefan Lupták 75, Mária Mikušová a Štefan Melichár 65 rokov.
- **Sačurov:** Mária Jenčíková 55 rokov.
- **Sečovec:** Jozef Tkačík 60 a Štefan Andraš 40 rokov.
- **Sečovec 2:** Irena Macková 85 a Mária Gašpárová 84 rokov.
- **Slovenské Nové Mesto:** Štefan Palčík 70 a Milan Rusinkovič 65 rokov.
- **Streda n/Bodrogom:** Zuzana Kollárová 70 rokov.
- **Trebišov 2:** Mária Haviarová 80, Alžbeta Straková 70 a Robert Ivan 30 rokov.
- **Tmače:** Anna Bombalová 70 rokov.
- **Trnava 1:** Metod Babirát 93, Terézia Benová 88, Dušan Slančík 65, RSDr. Jozef Petráš a Ing. Miroslav Polonec 60 rokov.
- **Trnava 2:** Irena Šišková 90 rokov.
- **Tisovec:** Oľga Belušiaková 55 rokov.

- **Trenčianske Teplice:** dipl. ped. Želislav Obrcian 88, JUDr. Štefan Kajaba 75 a Dagmar Hírešová 65 rokov.
- **Trenčín 1:** Ľudovít Kaliský 94, Karol Steklý 93, Anna Golská 90, Alfonz Bučko 89, Margita Beňová 88, Ján Brndiar 87, Jozef Novotný 83, Emília Lazírová 70, Vladimír Kodaj 60, Ľudmila Kivarotová 45 a Boris Novotný 25 rokov.
- **Topoľčany 2:** Anežka Raučinová a Jozef Bystričan 83 rokov.
- **Topoľovka:** Verona Hyrošová 90 rokov.
- **Vráble:** Ing. Eva Šichtová 60 rokov.
- **Veľaty:** Anna Nemethová 86 rokov.
- **Vranov n/Topľou 3:** Mária Popovičová 90 rokov.
- **Zámutov:** Ján Peržel' 80 a Dušan Košč 65 rokov.
- **Zlaté Moravce:** Ružena Štíftová 88 a Jaroslav Esterka 70 rokov.
- **Zvolenská Slatina:** Štefan Koptčan 65 rokov.
- **Zvolen – Centrum 1:** Ján Baliak 96, Mária Hybská 90, Pavel Stančík 89, Irena Hulinová 88, Jozef Kulich 86, Anna Košíková 85, Anna Ignaciková a Emília Perková 82, Mgr. Dušan Lizoň 75 rokov.
- **Žiar n/Hronom:** Elena Šatarová 82, Júlia Rozenbergerová 75 a Lubica Csemezová 65 rokov.

Jubilantom srdečne blahoželáme!

Navždy sme sa rozlúčili

- **Kamenica** so 68-ročným Štefanom Džačovským.
- **Levoča** so 77-ročnou Františkou Blahútovou.
- **Nová Baňa** so 79-ročnou Oľgou Zimermanovou a 77-ročnou Helenou Bugárovou.
- **Rimavská Sobota 1** s 88-ročnou Zuzanou Bartovou.
- **Skalica** s 92-ročnou Annou Hôľkovou.
- **Slovenská Ľupča** s Matildou Macákovou.

- **Sliach** s 94-ročným Jurajom Turkotom.
- **Tisovec** s 92-ročnou Zuzanou Pardupovou a 90-ročnou Editou Trnavskou.
- **Trnava 1** s 92-ročným Ernestom Volentierom.
- **Važec** s 88-ročným Michalom Lučanským.
- **Zemplínske Hradište** s 82-ročnou Júliou Patakyovou.

Česť ich nehynúcej pamiatke!

Spomienka na veterána

V banskobystrickom krematóriam sme sa v januári t. r. navždy rozlúčili s priamym účastníkom boja proti fašizmu Jánom Bielikom.

Snom Jána Bielika bolo od útleho veku letectvo. Absolvoval výcvik bezmotorového lietania v Piešťanoch a v Trenčianskych Biskupiciach. Na základnú vojenskú službu nastúpil na Sliach – Tri Duby.

Tu ho zastihlo aj SNP. Po jeho potlačení bol v novembri 1944 odvlečený do pracovného tábora v Nemecku. Domov sa vrátil koncom apríla 1945 s podlomeným zdravím.

Po oslobodení nastúpil do Zbo-

ru národnej bezpečnosti. Slúžil v Tornali, Šahách, Krupine a nakoniec aj v B. Bystrici. V roku 1969 bol preložený na hlavné veliteľstvo ZNB do Bratislavy. Do výsluhového dôchodku odišiel v hodnosti plukovníka v roku 1980.

Bol držiteľom Osvedčenia 255/46 a viacerých vyznamenaní za účasť v SNP, dlhoročným členom SZPB a nositeľom štátneho vyznamenanania „Rad červenej hviezdy“.

Juraj CHUDÝ

Činorodá jubilantka

V týchto dňoch sa dožila významného životného jubilea členka predsedníctva a tajomníčka ObIV SZPB v Humennom, členka predsedníctva ÚR SZPB Gabriela Rosičová.

Pri tejto príležitosti jej srdečne zablahoželali a popriali všetko najlepšie, najmä pevné zdravie, a do ďalších rokov ešte veľa síl, entuziazmu a osobnej pohody členovia humenského predsedníctva oblastného výboru a funkcionári základných organizácií zväzu.

Jubilantke osobne zagratuloval aj prednosta OÚ v Humennom Ing. Ondrej Mudry. Srdečne jej zablahoželala aj primátorka mesta Humenné PhDr. Jana Vaľová.

Predsedníctvo ObIV SZPB v Humennom

Zomrel posledný predseda okresného výboru SZPB

Dňa 28. marca 2014 sme sa navždy rozlúčili s priamym účastníkom 2. sv. vojny a dlhoročným predsedom Okresného výboru SZPB v Rožňave, takmer 94-ročným Jánom Kochanom.

V roku 1943 bol odvelený na východný front k zaist'ovacej divízii v oblasti Krymu. Na jeseň 1943 sa vrátil do posádky Žilina a na jar 1944 ho preradili do jednej z dvoch východoslovenských divízií. Keď ich nemecká armáda začala odzbrojovať a vojakov posielat' do koncentračných táborov, s niekoľkými priateľmi sa mu podarilo utiecť.

Dostal sa do Brezna a bol zaradený k delostreleckému pluku. Jeho batéria bola nasadená v oblasti Lomu nad Rimavicou

a Čierneho Balogu. Po prechode SNP do hôr pôsobil v oblasti Čertovica, odkiaľ začiatkom marca 1945 nastúpil k 1. čs. armádnemu zboru v ZSSR, pri ktorom zotrval až do 15. decembra 1945.

Po vojne sa stal členom SZPB v Gočaltove. Od radového člena sa pripravoval až do funkcie predsedu okresného výboru. Neskôr sa jej vzdal, no zostal členom predsedníctva už oblastného výboru v Rožňave.

Za svoju odbojovú činnosť a zásluhy dostal viaceré vojenské a aj najvyššie zväzové vyznamenania.

Norbert LACKO

Ospravedlnenie jubilantovi

Touto cestou sa ospravedľujeme pánovi Jánovi Sotákovi, účastníkovi bojov v 2. svetovej vojne, členovi ZO SZPB v Čiernej nad Tisou, za neuvverenie v rubrike „Jubilanti ZO SZPB sa dožívajú“ informácie, že 19. januára t. r. sa dožil pekných 92 rokov.

Pán Ján Soták bol členom predsedníctva OblV SZPB v Trebišove a dlhoročným predsedom ZO SZPB v Čiernej n/Tisou. Tá patrila počas jeho predsedovania medzi vzorné organizácie nášho okresu.

Milan URBAN, predseda OblV SZPB Trebišov

Jubilant Jozef Šufliarský

Dňa 2. marca 2014 sa dožil 70 rokov Jozef Šufliarský, ktorý sa osobne stretol s prejavom fašizmu už ako 9-mesačný. Dňa 4. novembra 1944 vtrhol do ich domu nylasovskí fašisti a bez udania dôvodu mu odviekli otca Jána.

Neskôr sa dozvedel, že s ďalšími 14-timi rodákmi (vrátane strýka Imricha) z okolitých osád ho odviekli do koncentračného tábora, kde aj zahynul.

Po oslobodení (24. 12. 1944) bola v ich dome zriadená poľná ošetrovňa Červenej armády.

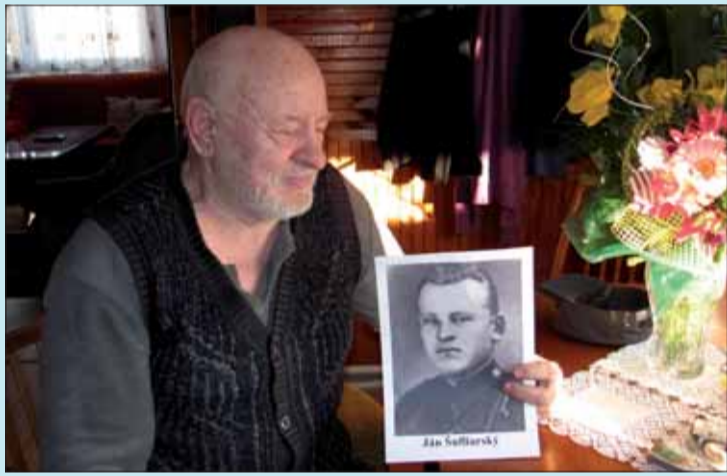
Zaujímavosťou jeho života je aj dátum sobáša, 29. august 1969 (s Evou Kminiakovou),

ktorý vtedy mnohí považovali skôr za provokáciu.

Jubilant J. Šufliarský má osobný podiel na založení ZO SZPB v obci Čierny Potok v roku 2005 a aj na jej súčasnej aktívnej činnosti. Napr. na organizovaní Kvapky krvi SNP, jediného takéhoto podujatia na počesť SNP na Slovensku.

Jozef PUPALA, predseda ZO SZPB

(Pre Bojovník bez nároku na honorár)

OBLASTNÝ VÝBOR SZPB PREŠOV

Vás v rámci osláv 69. výročia víťazstva nad fašizmom pozýva 18. mája 2014 o 10. hodine k pomníčku padlým príslušníkom ZNB na

8. PIETNE STRETNUTIE POSLEDNÝCH OBETÍ BOJA PROTI BANDEROVCOM

vo VEĽKEJ LODINE pri rieke SOPOTNICA.

Kontaktná osoba: Peter Kasarda

KLUB NOVÉHO SLOVA

KLUB BRATISLAVSKÝCH ANTIFAŠISTOV PRI STRANE SMER-SD
Oblastný výbor SZPB Bratislava

Vás pozývajú na

22. ročník POCHODU NA MALÝ SLAVÍN k pomníku sovietskych vojakov padlých pri oslobodzovaní Bratislavy

17. mája 2014 (sobota)

Pešia túra: zraz o 9.00 hod. pri amfiteátri v Knižkovej doline v Rači
Pre menej výkonných: odchod autobusu o 10.00 hod. od OD TERNO
(bývalá Jednota) na Peknej ceste v Krasňanoch

PROGRAM – od 11. 00 do 14.00 hod.

11.00 – Položenie kvetov k pamätníku

11.30 – Posedenie pri vatre, občerstvenie

Odchod autobusu späť: o 14.00 hod.

Zo stanoviska Oblastného výboru SZPB v Liptovskom Mikuláši k rozhodnutiu predstaviteľov mesta odmietnuť účasť delegácie veľvyslanectva Ruskej federácie na oslavách 69. výročia oslobodenia mesta Liptovský Mikuláš.

OblV SZPB sa dištancuje od vyhlásenia primátora

Veľvyslanectvo RF, na základe doručených termínov konania osláv oslobodenia miest a obcí na Slovensku, si vyžiadalo od mesta Liptovský Mikuláš program oficiálnych osláv oslobodenia mesta s uvedením, že je pozvané na oficiálne pietne akty a chce sa na nich zúčastniť zástupca vojenského pridelenca Veľvyslanectva RF. Primátor mesta, ako hlavný organizátor osláv, vydal k žiadosti tlačovú správu.

Mesto účasť zástupcu vojenského pridelenca na oslavách odmietlo. Primátor Alexander Slafkovský, s poukazaním na situáciu okolo Krymu, to zdôvodnil tým, „že Ruská federácia v súčasnosti porušuje medzinárodné zmluvy a dohody, ktoré sama podpísala, a vystupuje ako agresor“.

Je nepochopiteľné, z akého dôvodu chce niekto dávať do súvis-

losti úplne rozdielne dejinné udalosti.

O úmysle primátora neboli zástupcovia spoluorganizátorov oficiálnych osláv oslobodenia mesta informovaní. Preto jeho vyhlásenie považujeme za neúctu ku všetkým národom vtedajšieho Sovietskeho zväzu, ktoré v roku 1945 boli súčasťou Červenej armády a podieľali sa na oslobodení Liptovského Mikuláša a Slovenska.

Zástupcovia ruského veľvyslanectva nám oznámili ráno 4. 4. 2014, že prídu okolo 13:00 hod. položiť vence k pamätníku. Ich účasť sme privítali a cez aktív spolupracovníkov, ktorí zabezpečili širšiu účasť občanov mesta na pietnom akte kladenia vencov, vrátane dychovej hudby.

Oblastná organizácia SZPB v Liptovskom Mikuláši považuje rozhodnutie mikulášskej radnice za

neospravedliteľnú chybu. Pietny akt vyjadrenia úcty tým, ktorí padli za našu slobodu, na najväčšom vojenskom cintoríne na území bývalého Československa, nemá nič spoločné so súčasnou situáciou na Ukrajine. Tento škandalózný postoj primátora, s protiruským kontextom, k oslavám oslobodenia Liptovského Mikuláša Červenou armádou môže negatívne ovplyvniť aj oslavy oslobodenia Liptovského Mikuláša v budúcnosti, čo si neželáme a nedopustíme. Ide o absurditu najvyššieho stupňa, ktorá spochybňuje zmysel takýchto osláv.

Oficiálny predstaviteľ mesta by si mal uvedomiť, ako citlivo sú vnímané podobné postoje v Rusku. Tento akt považujú za veľkú urážku aj žijúci veteráni druhej svetovej vojny. Oslavy oslobodenia mesta sa istotne budú uskutočňovať aj keď na radnici mesta bude iný primátor, ale nepochybne ešte dlho bude nad nimi visieť tieň nesprávneho kroku z roku 2014.

Z týchto dôvodov sa Oblastný výbor SZPB v Liptovskom Mikuláši od vyhlásenia primátora dištancuje.

Predsedenstvo OblV SZPB
v Lipt. Mikuláši, dňa 8. 4. 2014

V. Mezencev: Po stopách Slovákov – partizánov z odeských katakomb (2)

Stopy síce vychladli, no nestratili sa

Na seriál Vladimíra Mezenceva v Slovenskom rozhľade zareagovalo niekoľko čitateľov. Tak napríklad členka Medzinárodného slovenského výboru a Rady Združenia slovenskej vzájomnosti PaeDr. Dagmar Bollová mu zaslala kontakt na pani Tatianu Blažkovú zo Senice, vnučku sestry Michala Končitého, jedného z najznámejších slovenských vojakov – prebehlikov na stranu sovietskeho partizánskeho podzemného hnutia.

Michal Končitý sa v hodnosti čatára Slovenskej armády stal dokonca veliteľom roty slovenských partizánov. Okrem toho presne pred sedemdesiatimi rokmi, v marci a apríli 1944, vyvrcholila bojová činnosť našich krajanov v Odesse, pretože sa podieľali na jej oslobodení spod nemeckých a rumunských okupantov 10. apríla 1944.

Napriek tomu, že v obci Kunov žilo pred 2. sv. vojnou iba niečo nad 500 obyvateľov, až traja z nich sa v marci 1944 úplnou náhodou stretli v okupovanej Odesse! Michal Končitý sa ako príslušník tylového útvaru Rýchlej divízie dostal v roku 1942 až do Dnepropetrovska. Tu ako vyučený kováč pôsobil v automobilových dielnach. Práve v tomto východo-ukrajinskom meste sa zapojil do ilegálnej činnosti, a to prostredníctvom svojho budúceho svokra. Jeho dcéru Tasju uzavretím manželstva zachránil pred cestou na nútené práce do Nemecka.

Ďalší Kunovčan – desiatnik aspirant Vladimír Jamárik – sa ako príslušník 1. pešej divízie dostal pri ústupe z Krymu do Odesy, kde sa nachádzali divízne automobilové dielne. Práve tu sa nečakane stretol so svojim rodákom. Po práci mu chcel ukázať, kde býva, a zhodou okolností na ulici zastavilo slovenské vojenské auto, z ktorého povyskakovali vojaci

a medzi nimi ďalší Kunovčan Jozef Grimm! Michal Končitý mal už vtedy kontakty s odeskými partizánmi, ale pred priateľmi o tom musel zatiaľ mlčať.

Jozef Grimm sa neskôr stal ilegálnym spolupracovníkom Michala Končitého a zapojil sa do oslobodzovania Odesy. Všetci traja sa však spolu už nikdy nestretli...

Medzi Odesanmi i Ukrajincami je však zo všetkých Slovákov – partizánov v odeských katakombách najznámejší Ján Pavlík. Aj preto, lebo ako jediný z našich sa oslobodenia Odesy nedožil. Podľa zachovalých svedectiev bol to neobyčajne odvážny vojak, ktorý dokonale ovládal nemčinu. Často sa dokonca vydával za Nemca, a to predovšetkým vtedy, keď z prístavu chceli vyvieť sovietskych ob-

čanov na práce pre Nemeckú ríšu. Zachránil ich a vždy ich nasmeroval do katakomb, v ktorých našli záchranu a zapojili sa do odboja. Okrem toho raz sám zorganizoval vydarený útok na nemecký vojenský sklad, z ktorého uniesli 40 automatov a pušiek a päť vriec s granátmi a plynými zásobníkmi.

Ján Pavlík zahynul 10. apríla 1944 v deň oslobodenia Odesy. Pochovaný je v Aleji slávy, tam, kde horí večný oheň na pamiatku všetkým padlým hrdinom. Miesto, nachádzajúce sa v parku pri mori, je skutočne dôstojné.

V Aleji slávy je 21-metrový obelisk z ružového kameňa, venovaný pamiatke Neznámeho námorníka. Slávnostne ho odhalili 9. mája 1960 na počesť 15. výročia víťazstva nad fašizmom. Z oboch strán Aleje slávy sú pochovaní významní účastníci Veľkej vlasteneckej vojny, predovšetkým z Odesy a jej okolia. Medzi nimi je aj niekoľko Hrdinov ZSSR. Ján Pavlík tu má oficiálne miesto svojho večného spánku, no podľa iných údajov pochovaný je na 2. mestskom kresťanskom cintoríne.

Múzeum – memoriál hrdinskej obrany Odesy.

